

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI és TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Savoboda Testvérek könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések a előfizetési díjak is küldendők.

Megjelenik a lap
Minden Szerdán.
Kéziratok nem adatsnak vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTA L,
CNYVÉD.

Nyitlertéri cikkeket
soronként 40 fillérért közöltetnek.
Egyes lap ára 20 fillér.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbbban számítatnak

Szeptember 19.

Nagy ünnep előtt állunk, oly ünnep előtt, melyet az egész nemzet, és ennek a nemzetnek minden jó érzésű, igaz fia és leánya egyforma lelkesedéssel, egyforma kegyelettel siet pár nap múlva megülni.

Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulóját ünnepeljük. Kossuth Lajosét, a ki önmaga véste elévülhetetlen emlékezetét a magyar nép lelkébe, az egész művelti világ elméjébe.

Egyike volt Ő a sokat szenvedett haza legnagyobb fiainak, nagy a legnagyobbak között is. Nagy eszével, hatalmas tudásával, lelkesítő és gyújtó szavával annyit használt hazájának, mint kevesen mások.

Fél századnak előtte az Ő neve felért egy egész hadsereggel, gyújtott lelkesítést. Lángszavára csatába ment a gyermekek és az agg és harcizoltak, mint a títánok a szabadságért,

Nem volt Nálánál a hazának lelkesebb fia, a magyar szabadságnak az újabb korban külső védelmezője.

„A haldokló Magyarországnak Kossuth lelkétől kapott új életet, Kossuth vére forrongott a szabadságharc vitéz katonáiban és Kossuth szava meynyörgött a zsibbadó álomban szenderegők felett.”

Születésének 100-ik évfordulóján lobogtassuk fel szívünkben az Ő emlékezetét és szenteljünk nagy nevéhez méltó ünnepet. Ki emlékezetének szabadon nem adóznék, méltatlan volna nemzetéhez.

Mert csak az a nemzet érdemel szép jelet, jobb jövődöt, mely multját, multja nagy embereit, meg is ismeri, meg is akarja, meg is tudja becsülni.

Ünnepelni fog az ország szive Budapest, részt vesz az ünnepen nagy-

nevű elnökével, Apponyi Alberttel élén a képviselőház. Kitzük e napon a szép magyar lobogót a városok, a vármegyék és ezek között Csikvármegye.

Legyünk rajta, hogy a mi ünnepünk is méltán sorakozzék a többihez, legyen az minél szebb, minél impozánsabb, hallgassuk meg. Rákosi Viktornak hívó szózatát:

Magyar, ki ebben a hazában születél, harmatos fűvben futkostál. porában játszadoztál, fűnek gyümölcséből etél, árnyékában pihentél, napján megbarnultál: állj meg sietős utadban, töröld le homlokodról a munka verejtékét és vess visszafelé egy pillantást!

Férfiak pihenetek meg, állítsátok meg a dübörgő gépeket, akasszátok szegre a kaszát; asszonyok, ültözzetek ünneplőbe; fiúk, leányok, te gyétek össze kezeteket imádságra. És gondoljatok mind Ő Reá.

Zugjanak a harangok! Lobogjanak a zászlók! A szép nemzeti színű zászlók, melyeknek pirosa a honszerelmet, fehére a becsületet, zöldje a reményt hirdeti.

Valami régi irónak könyvében olvastam egy bus mesét.

Élt egyszer, ki tudja hol, egy sápadt nép az őserdők mélyén, örök homályában. A nedves földön, kuszó növények, a sötétség undok férgrei közt állt a tanyája, sohase látta az Isten napját, hiába csavargott erre-arra, az erdő végtelen volt, bármerre fordult, boru, posvány, fojtó büz fogadta. És a sápadt népnek adott az Isten egy embert, aki hasadó szívvel látván nemzete nyomorúságát, föltépte sajtó keblét, kiszakította onnan a szívet és magasra tartotta. . . És e szív elkezdett sugárzni, ragyogni, világitani és a vakhomály derülni kezdett.

A nép összetódult az áldott csodára,

az égő szívü ember elindult és a nép utána. Attörtek a sűrűn, mentek-mendégéltek, ki tudja hány napon át (mert a sápadt népnek sohase volt nappala) és kitudja hány éjjelen át (mert a sápadt népnek mindig éjjele volt) . . . És egyszerre csak az idő ritkulni kezdett, a széle világosodott, a bódult örömtias nép egyszerre előretódult, föltaszítva, elgázolva, összetiporva a lángoló szívü embert. . . s míg szemükkel, szájjukkal itták a fényt, a szétaposott ember véres teste ott maradt ellefedve az erdő sötétségében.

. . . Ez a sorsa a prófétáknak, az apostoloknak, kik a köznek szentelik munkásságukat.

Magyar! El ne feledd nagyjaidat, kik önfeláldozásukkal a sötétségből a világoságra kivezettek.

Hallgassuk meg a hívó szót, legyünk ott mindnyájan nagyok és kicsinyek egyaránt.

Aldozunk méltósággal Kossuth emlékezetének.

A vármegyében rendezendő következő ünnepélyekről vettünk hírt

Szeptember hó 18-án, az ünnepnap előestéjén városunk köz- és magán-épületeit fényesen kivilágítják és a helybeli első zenekar a városház, a „Csillag” vendéglő és a vármegyeház előtt zenélni fog.

Az ünnepély napján (szept. 19-én) reggel 8 órakor a városi képviselőtestület diszgyűlést tart, melyen a Kossuth Lajos emlékezetét megörökíti.

Csikvármegye törvényhatósági közgyűlése határozata alapján kiküldött bizottság Kossuth Lajos születésének századik évfordulóján 1902. évi szeptember hó 19-én, Csikszereidában, a vármegyeház nagytermében ünnepélyt rendez a következő műsorral:

Délelőtt 9 órakor isteni tisztelet a róm. kath. és ev. ref. templomokban.

10 és fél órakor a vármegyeház dísztermében:

1. Himnusz, Erkel Ferenczről, előadja a csiksomlyói főgimnázium ifjuságának énekkara.

2. Elnöki megnyitó, tartja: Fejér Antal dr., országgyűlési képviselő.

3. A szabadsajtó, férfikar Dománfitől, előadja a csiksomlyói tanítóképző intézet ifjusága.

4. Ünnepi beszéd, tartja Pál Gábor főgimnáziumi igazgató.

5. Alkalmi óda, írta Bálint György finöveldei igazgató, szavalja Csörgő Gábor VIII. oszt. tanuló.

6. Dal a hazáról, szabadon átdolgozta Dománfi, előadja a csikszereidai dalkör.

7. Fohász, írta Rákosi, előadja Nagy Mariska k. a.

8. Szózat, Egressy Benitől, előadja a főgimnázium és tanítóképző ifjusága és a csikszereidai dalkör, vezeti Riszner Ödön főgimnáziumi tanár.

A csiksomlyói róm. kath. főgimnázium Önképzőköre Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára alkalmából 1902. évi szeptember hó 21-én délután 3 órakor az intézet nagytermében ünnepélyt rendez a következő műsorral:

1. Szózat, énekl a férfikar.

2. Ünnepi beszéd, tartja Pap Béla VIII. oszt. tanuló, az önképzőkör elnöke.

3. Kurucz nóták, énekl a férfi kar.

4. Fohász, írta Rákosi Viktor, szavalja Pál Gyula VIII. osztályos tanuló.

5. Tavasz elmúlt, énekl a férfikar.

6. A vak, írta Szabó Jenő, szavalja Csörgő Gábor VIII. oszt. tanuló.

7. Kossuth Lajos azt izente. Uniszono.

Gyergyószentmiklós hazafias közönsége Kossuth Lajos születésnapjának századik évfordulóját folyó hó 18-án és 19-én ünnepeli meg. Az iparstestület elnöksége által kibocsájtott meghívó alapján folyó hó 8-án dr. Lázár János főszolgabíró elnöksége alatt megtartott gyűlés megállapította a műsort a az ünnepi kerestülvitelére negyven tagu bizottságot kért fel. A műsor szerint 18-án a közönség kivilágítása mellett térzene lesz, 19-én délelőtt pedig az emlékünnepély — hálaadó isteni tisztelet után — az iparstestület nagytermében lesz megtartva, a hol azt ugyanazon nap este 8 órakor társas vacsora zárja be. Ertesztésünk szerint az ünnepély alatt a kereskedők az üzleteiket bezárják, miután azon ők is részt akarnak venni.

A gyergyószentmiklói polgári fiúiskolában folyó hó 19-én Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára alkalm-

A „CSIKI LAPOK” TARCZÁJA.

A három rend közötti viszony.)

Minden erőltetés dacára a harmadik rend sorsa nem hogy javult volna, sőt ellenkezőleg mindinkább halmozódott a rá nehezedő terhek. Nagy betöltés kell tulajdonitanunk a török támadás következtében évről-évre súlyosabbakká lett hadi terheiknek.

A legnagyobb terhek egyike volt az adó. A székelyek a legrégibb időkől fogva adóztak a magyar királyoknak, koronázás, trónörökös születése és a király menyegzője alkalmával élő ökrökben; ez volt az ugynevezett ökrörzés, signatura bonni. Már 1258-ból maradt reánk bizonyíték ezen adóról. Igen valószínű, hogy ezen adót legelőször minden székely egyaránt fizette. Mikor azonban a két felsőbb rend politikai talansyra jutott, kivonta magát az adózás alól, és utóljára mikor a városok is felszabadultak e teher alól, csak a harmadik rendre nehezedett. Bizonyítékul felhozom Ferdinánd király követi-nék jelentését 1552-ből. „A nemes székelyek köznépe, a kik az utolsó renchez tartoznak, köteles egyenként, ha van ökre, a királynak egy-egy ökröt adni. Az előkelők nem fizetik az adót, sőt földönlakóikat is felszabadítják alóla.”

A súlyos idők, a melyek Erdélyre nehezedtek János király halála után, arra kényszerítették a három nemzetet, hogy emeljék adóikat. Méltán a székelyektől is azt követelték, hogy

járuljanak hozzá ők is egy bizonyos adófizetés-sel. De azok sokáig vonakodtak. Pénzbeli adó nagyon is sújtotta volna őket, mert ők ugyszólván az ögazdaszat színvonalán állottak, pénzt nem igen szerezhettek. Ügykeztek az állandó adó veszélyét néhányszor ökrörzésel kikerülni. De az igények folytonosan nőttek és az ökrör-sítés, mint állandó adó tökéletesen kifosztotta volna őket. Az 1545-iki marosvásárhelyi országgyűlésen végre engedtek és késznek nyilatkoztak adófizetésre. Az adóterhe megint a harmadik rendre nehezedett, mert az előkelők és lófők földönlakóikkal együtt föl mentve az adózás alól. Az 1554-iki marosvásárhelyi országgyűlésen a következő határozatok hoztak. Kinek „falw niállit” vagy marhája van 6 frt értékben egy frtot fizessen. A lófők a kik még János király alatt azokká lettek, nem fizetnek semmit. Azok a kik tényleg földön lakók, a kik nem önszántukból vagy birtok elzálogosítása folytán lettek földön lakókká, ki-méltessenek, a többiek rovassanak. A vajdák kedvük szerint azt nevezhetik ki az adó kiro-vására és beszedésére, a ki akarnek, azok megint minden faluban választhatnak maguknak segédszemélyeket. 1555-ben adták az utolsó ökrörzést.

János Zsigmond a székelyeket állandó adófizetésre akarta bírni. A tordai országgyűlésen 12,000 frt fizetésre kötelezték a székelyeket. Az adó felosztása alkalmával 1 frt 50 den. esett egy portára. A teher súlyos volt, különösen azért is, mivel az előkelők földön lakóikat megint megkímélték vala. A „promiscua plebs” panasat emelt a fejedelemmel; ez nyoma-zást indított, de az adót mégis behajtották.

A király lustrálást akar fogantatni venni, hogy válasszák ki azokat, a kik Mátyás királytól számítva még nem mint harmadik iz tartoztak a két első renchez, hogy ők is fizessenek adót. Becsületes emberek számlálják össze falunként „Inquilinos servos et communem plebem”. Most már a földönlakókat is adófizetésre akarják kötelezni.

Azzal a ténnyel, hogy a harmadik rend adófizetésre köteleztetett nemességének sarkalatos pontja leromboltatott. Az adófizetés ellentétben állott a székely jog szellemével; a harmadik rend a földönlakók színvonalára slydyt le. A különbség a harmadik rend és a két első rend között roppantul növekedett. Ehez járul még az a körülmény, hogy a harmadik rend idővel egészen elszegényedett. Az 1562. év tavaszán kitört a lázadás. A harmadik rend fölkel a két első rend és a király ellen. De hiába való volt a törekvése, verességet szenvedett és szabadságának elvesztésével lakolt.

Igy tehát a székely nép nagyobb száma a vagyoniilag tehetősebb két felső renndel való bosszu harcban lassanként politikai jogait és végül szabadságát is elvesztette.

Mielőtt azonban a dolog további fejlődését szemügyre vennők, még egy negyedik rendről kell említést tennünk: a földönlakókról, a kik legelőször igénytelen alakban léptek föl, miguem végül a székely nép rákibetegségévé lettek.

Az első adatot, a mely a földönlakókról szól, a zabolai gyűlés határozataiban találjuk. Ennek alapján azt mondhatjuk, hogy ők már nem voltak egészen függetlenek. Nem bírnak a szabad szolgálatra való képességgel (libera facultas serviendi), mindamellett azonban nem szabad

őket szolgálathá vetni, hanem, ha akarnak marad hatnak, vagy mehetnek (cum se voluerint libere mansuri alias transferre valeant). A földönlakóknak ugyan szolgáltnok kellett a földes uraknak a vállalt kötelességük szerint, máskülönbön azonban személyileg nem voltak kötve a birtokhoz, hanem tetszésük szerint változtathatták tartozkodási helyüket. A földön lakók tehát nem voltak jobbágyak a vármegyei jobbágyág értelmében. Tulajdonképeni szolgáló osztály nem létezett a Székelyföldön.

Az általános elszegényedés következtében azonban azok, a kiknek semmi vagyonuk sem volt, a nagybirtokosoktól földet vettek haszonbérbe és annak fejében bizonyos szolgáltatások kötelezték magukat vagy a termények egy részének beszolgáltatására. De ezen viszony lassanként átalakult; a függés bensőbb lett. A földes urak talán akadályozni is kezdték földönlakóikat a szabad költözködésemben. A zabolai határozatok tilalmazzák az ilyen eljárást. De a gazdasági viszonyok erősebbek voltak, mint a törvények.

A földes urak azonban földönlakóik helyzetét legalább annyiban ügykeztek enyhébbé tenni, hogy őket az ökrörzés alól felszabadították. Ez a tény több szabadot is csalogatott hozzájuk. Némelyek csak névleg vették föl magukat földönlakókká, csakhogy szabaduljanak az ökrörzés alól.

1552-ben Ferdinánd követi a földönlakókról, már mint nagy bajról beszélnék. Azt mondják, hogy hallomás szerint 30,000 ökr helyett most már csak 12,000 lehet összehozni „mert az előkelő székelyek lekötötték maguknak a szegényeket, a kiket nem bírnak másképen, mint

*) Mutatvány Connert János dr. „A székelyek intézményei a legrégibb időkől az 1502-iki átalakulásig” című munkájából. A könyv kapható Nagyszombatban Seraphin könyvkereskedőnél. Ára 2 korona.

ból iskola-ünnepélyt tartanak, még pedig hogy a község által rendezett ünnepeséget ne zavarják, az isteni tisztelet előtt, 9 órakor veszi kezdetét az ünnepély, melynek programja a következő: 1. Himnusz. 2. Megnyitó. 3. „Kossuth Lajos”. Szavalja: Sántha Géza. 4. Alkalmi beszéd, tartja Fodor János tanár. 5. Honfidal. Éneklük a tanulók. 6. „Kossuth nevét soha el ne feledd”. Szavalja: Ferenczi Árpád. 7. „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos”. Éneklük a tanuló ifjuság. 8. „Kossuth sirja”. Ábránytől. Szavalja Blénesi János. 9. Szózat. Éneklük a polg. isk. növendékek.

Szekely kongresszus.

Birtokpolitikai, adó- és hitelügyiszakosztály

Elnök: Forster Géza, társelnökök: Becze Antal és Bethlen István gróf. Jegyzők: Sárkány Miklós dr., Bedő Sándor és Buday Barna.

Az ülést Forster Géza elnök nyitotta meg leendő beszéddel, melynek végén hangsúlyozta, hogy a szakosztályhoz utalt tárgyak szerfelett fontosak a kiváncsorság kérdésének megoldásánál, ép azért kéri a szakosztály tagjait, hogy a szövegben levő kérdések megvitatásánál az azokat megillető körülményekkel járjanak el.

A tárgyalás megkezdése előtt Molnár Józsiás orsz. képviselő kér szót személyes kérdésben. Forster elnök azonban arra való tekintettel, hogy a tanácskozási rend értelmében ennek helye nincs, megvonta tőle a szót.

Ezután Seidl Ambrus miniszteri tanácsos, az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója tartott előadást a szekelyföldi hitelszövetkezeti akció fejlesztéséről. Határozati javaslatában kéri annak a kimondását, hogy a szövetkezeti eszmék terjedését és megvalósítását a szekelység helyzetének javítására irányuló főtevényt gyanánt tekintik a kongresszus s ezért kéri a kormányt, hogy a szövetkezeti akciót a Szekelyföldön hathatósan támogassa; hasonló kéressel fordul a törvényhatóságokhoz magánosokhoz is, a kiknek fülhivandó a figyelmé arra, hogy a szövetkezetek szervezésére hivatott központok segítségét minél hathatósabban vegyék igénybe, a központok viszont e törekvésekben szintén vegyenek élénk részt.

Lázár István nagy elismeréssel szól a javaslatról, kiterjeszteni kívánja az akciót a barcasági csángókra.

Hozzá szóltak a javaslatához még Ince Balázs és Ugron Zoltán, az 5 és 1/2%-os kamatlábot, mely szerint a központi Hitelszövetkezet a vidéki szövetkezeteknek a pénzt szolgáltatja, mindketten igen magasan tartják.

Az előadó javaslatát Lázár gróf módosításával elfogadták.

Sebess Dénes dr. országos képviselő a birtokok szétforgácsolódásának megakadályozása s az örökösödési törvények módosítása

tárgyában terjesztett elő határozati javaslatokat. A megokolás kifejté, hogy a javaslat módosítása jobban megfelel a szekely nép évszázados joggyakorlatának — mint a jelenleg érvényben levő osztrák polgári törvénykönyv rendszere. A szekelységnek szokás, hogy az ősi birtokot fiuk örökölték — a lányok kiházasítást kapnak. A szekely földbirtokok megerősítését állampolitikai érdekek is követelik, mert ez a terület az egyedüli egységes magyar terület Románia és a Magyarország román lakta területei közt. Kéri első sorban annak a kimondását, hogy öröklésnél a korlátozás kimondassék, a családi háznak a fiúörökösök részéről való megváltást, a kárpótlásokra állami pénzügyintézet állítását, a megváltott ingatlanok védelmét.

Sebes dr. határozati javaslatához Fábian László dr. szól, s fölveti azt az eszmét, hogy nem lehetne-e összpontosítani az erdélyi összes elapítványokat, mely tőkéje lenne az így szervezett pénzügyintézetnek. Ez esetben a határozati javaslatban kontempált állami intézetet ez pótolná. Ugron Zoltán a határozati javaslatot fogadja el. Dévai Ignác, az igazságügy-miniszter képviselője kijelenti, hogy az igazságügy-miniszter a most tárgyalt kérdésekkel foglalkozik. Bodó Tivadar dr. a szétforgácsolás megállítására általános törvényt sürget. Az állam telepítő közegei utasítandók, hogy a birtokokat a potom árveréstől mentse meg azzal, hogy össze vásárolva, vagy telepítésre használják, esetleg az eladósodott birtokosnak, a teher bizonyos idő alatti törlesztésének kötelezettsége mellett, visszaadják. Györfy Gyula helyesli Bodor azon felfogását, hogy a szekely örök jogi intézmény kiterjesztessék egy általános törvény alakjában az egész országra. Helyesli azt a felfogást is, hogy midőn egy nép megmentéséről van szó, kell oly hitelforrásokról gondoskodni, a mely a produktív elemeket fölségíti. Bánffy Dénes gróf a törzsörökösödést nem tartja behozhatónak. — Szerinte a megoldást szövetkezeti formában kellene keresni: az önségélyben, a munkában, az önszertartásban van erő, a melylyel a szekely nép önmagát megerősítheti.

Ugron Gábor az előadói javaslat csak részben elégti ki. Azt fejtegeti, hogy a közbirtokok kielégően kihasználva nincs. Nem szabad a népből az egyenlőség érzetét kiirtani. Az államnak helyes birtokpolitikát kell követnie. Szekelyföldi földhitelintézetet nem ajánl, mert ilyen fundációnál a részvényeket kell jövedelmeztesíteni. Szól a hitbizományi rendszer ellen. Ince István felszólalása után Bánffy Zsigmond szól a határozati javaslatához, melyre Sebess előadó megjegyzései után a vita kimerült s a határozati javaslatot elfogadták.

jobbágyokként (colonus) és azért kivesszik őket az ökörszűrés alól, azt hozván föl okul, hogy azok önszántukból vették alá magukat eorum tutelae et protectioni. Ennek következtében azt mondják, hogy ők semmi fizetésre sem kötelesek. Földönlakó szekelyeknek nevezetnek, mint a kik birtokukon laknak, a mi merő visszaélés és egy néhány ember hatalmának a gyarapítására és a királyi jövedelmek csonkítására van kieszelve. Ennek következtében tehát egy harmadra csökkent az ökörszűrés jövedelme. Habár ez tulzottnak látszik, mégis bizonyítékul szolgálhat, hogy a földönlakók száma nagyon szaporodott; de bizonyítékul szolgál arra is, hogy a földönlakók nagyobb száma már nem volt tulajdonképeni földönlakó, azaz földesuri birtokon lakó, hanem ilyen harmadik rendbeli szekely, a ki az előkelők védő aszárnyai alatt védelmet keresett a mindig súlyosabbá lett ökörszűrés és adózás ellen. A vagyoni nyomor elvette a harmadik rendnek még a szabadságra való büszkeségét is.

De nemcsak az ökörszűrés ellen bizonyult a földönlakói miűdség védezköznek, hanem egyideig az adó ellen is. Az 1546-iki országgyűlés elhatározta, hogy primipitásokon kívül azok is, „a kik a régi időkől telepedtek le a kiket földönlakóknak neveznek ne rovassanak meg, de igen is a többiek, a kik vagy zálogosok, vagy emptici vagy bármilyen néven nevezettek”. Az igazi földönlakók a nemességekkel együtt adómentességben részesülnek. A dolog logikailag érthető, mert a föld, a melyen a földönlakók éltek, nem volt az övék, hanem az előkelők, az előkelők birtokára pedig semmi adóteher sem nehezedett.

Később aztán az igazi és nem igazi földönlakókat is adószűrésre kötelezték. Az 1559-iki gyulafehérvári országgyűlés elrendelte a földön-

lakók öszeszámítását is). És a 1562-iki Segesvári gyűlés végképpen rendezte az ügyet a földön lakók hátrányára. Elhatározták, hogy a löfők és főnépek „a földönlakókat, kikkel jó igazsággal bírnak, úgy mint a nemesség az ő jobbágyokat, ők is jobbágyul bírák, kik a rovásnak idején a több községgel együtt megróttassanak”. Az 1562-iki országgyűlés azért lett olyan nevezetes, mert egy alakulást indított meg, mely negyven évig ugyanazon eszemben fejlődött, mig nem 1601-ben a régi állapotok részben visszaállították.

A határozatok lényege a következő: „A főnépek az ő fősegekben és lötejek az ő löfőségeikben minden székben szabadon éljenek, úgy mint a nemesség az ő nemességeikben. . . a földönlakókat . . . jobbágyul bírák”. Az adó alól való mentességüket ugyan elismerik, de kötelezték őket mindenféle hadi szolgálatra bármilyen időben készen állani.

„A szekely község a mi szabad birodalmunk alatt legyen kinek sem a főnépek, sem senki, akárkik legyenek, bántani ne merjék, sem senki szolgálatára ne kinszerítsék őket. Ha kik a főnép és löfők közül az végzés ellen vétkezének, a meglátott személyeknek díjakat megadják, kik az ő nyomorságukat a királybíráknak megmondják”. Az a kifejezés „mi szabad birodalmunk alatt legyen” rejtélyesnek látszik az első pillanatban. De a tények későbbi fejlődése arra magyarázza ezen szavakat, hogy a fejedelmek az egész harmadik rendet az ő egyes alattvalóivá tette és birtokukat vagy az ő saját birtokává, vagy korona-jöszágává, mert kiterjesztette rájuk a jus regiumot. A jus regiumnak a Szekelyföldre való alkalmazása annyit jelent, mint a Szekelyföld jogának lényeges átalakulása.

Az ezután következő kérdések tárgyalását Becze Antal vezette.

A telepítés kérdését Máthé József terjesztette elő. Szerinte a szekelykérdés megoldásának titka részben a telepítési akció helyes keresztülvitelében van. A telepek a Szekelyföld határain belül nyitassanak meg. Erre a célra az erdő tisztások használandók föl, mert ezek úgy a gabonatermelésre, mint állattenyésztésre és valamely ipar üzésére is alkalmasok. A telepes községekbe az ország más vidékeiről oly családokat kell telepíteni, a kik megtanítják a székelet a háziipar különböző nemekre, gondoskodni kell értékesítő szövetkezetekről is. Határozati javaslatában ajánlja, hogy a földdel nem bíró szekelyek szülőföldjüknél telepítsenek meg. Ebből a célból a Szekelyföld bármely községében eladásra kerülő birtokok vásároltassanak meg, továbbá a szekely kisbirtokosok és földműves munkások félkv birtokainak örökösödési és hitelviszonyai megfelelő törvényhozási intézkedésekkel biztosítsassanak.

Forster Géza pártolja előadó javaslatát. A székelet itthon kell tartani, a telepítési akció és a havasi gazdálkodás kitűnő eszközök erre. A gyümölcsstermelést fokozni kell, különösen szeszgyártásra alkalmas gyümölcs termelendő. A Szekelyföldön egészséges mező és erdő-gazdaságot kell teremteni. Fel kell mérni azokat a területeket, melyek mezőgazdaságok, havasi gazdaságok vagy gyümölcsösök alakítására alkalmasak, jelöltessék ki az okszerű erdőgazdálkodásra alkalmas helyek is s a telepítés után ezeken a helyeken az erdő gazdasági termények feldolgoztassanak, félnyers készítménynek csináltassanak fűrés és más feldolgozó telepek is létesíttessenek és ezek megfelelő közlekedéssel elláttassanak. Az ilyen területek a valószínűleg megfelelő árban adassanak a települőknek s addig, a míg a települési munkálatokat végzik, adómentességben részesüljenek.

Ugron Zoltán a telepítés kérdését a szekely kérdéstől külön választja, szerinte a marhaállományt kell a régi színvonalra emelni.

Nagy Imre szerint aféle telepítésnek, a mi itt kontemplatív, nincs helye a Szekelyföldön. A szekely jobban ismeri a havasi lakókat, hogy sem ő oda ki ne tenné a lakását, ha azt látná, hogy ő ott szerezhet. A tervezetbe felvett javaslat elfogadását ajánlja és nem a most előterjesztett javaslatot, mert a kettő között lényeges különbség van.

Éber Ernő azt kívánja, hogy a szekely községében telepítsék meg. Lázár István a telepítést a szomszédos községekre is kiterjeszteni kéri. Csik- és Háromszék megyék telepítésénél, ha a magyar határon belüli telepítés nem lehetséges, az ily telepítésnél a szekely határ déli irányba kiterjesztendő.

A vita folyamán még többen felszóltak, mire aztán az előadó javaslatát Forster és Lázár indítványával elfogadták.

Ince István igen szépen kidolgozott és hosszabb ideig tartó kiseretében terjesztette elő határozati javaslatát a tagosítás gyors keresztül vitele és a telekkönyvek rendezése tárgyában. — Javaslatát a tagosítás gyorsítása érdekében leendő eljárásokra vonatkoznak. Véleményező bizottságot ohajt, a hitelesítési eljárást egyszerűsíteni akarja, a birtokosság egy negyed része feltétlenül kívánhassa a tagosítási munkálatok elrendelését, a közlegelők biztosításának, a tagosítási költségek minimálisok legyenek, sürgeti Csikban a telekkönyvi ügyek rendezését, a betétszerkesztési munkák elrendelését, a bejegyzési illetékek mérséklését, telekkönyvi másolatoknak díjtalanul való kiszolgáltatását. A huszonhét pontból álló javaslatnak ezek a főbb részei. Még nagyobb figyelmet keltettek előadónak az arányosítási munkálatok elrendelésének sürgetéséről való javaslata, az állami kataszteri fölmérésnek eszközölésére vonatkozó indítványa.

Perjessy Mihály dr., csikszerepai kir. törvényeszi elnök indítványozta, hogy a tagosításnál csak mérnöki oklevéllel bíró és kellő gyakorlatot igazoló mérnökök alkalmaztassanak. A szakképzettség kivántassék meg a helyettesítő és a segédekéül is.

A tagosító mérnök ellenőrzésére, a munkálatok felülvizsgálására és hitelesítésére állami szakközvegek alkalmaztassanak.

Az osztályozást és bealást 5 tagu bizottság eszközölje, melynek elnöke állami szakközvege legyen, 2 tagját a hatóság rendelje ki idegen szakkéreltől, más két tagját pedig a közbirtokosság válassza.

Az eljáró bírót ne kötelezzék a folytonos jelenlétele, hanem ezen idő alatt a birtoktisztázások foganatosítására utasítsák.

A költségeket állami előlegből fedezzék. És ezt az összeget az egyesektől, 8—10 évre felosztva, közzadók módjára hajtassák be.

Az eljárási utasításnak 85 §-át módosítsák.

A telekkönyvi rendezés kérdéséhez szintén módosítást ajánl. Dévai Ignác szerint nincs a Szekelyföldön vidék, hol a tagosítás ne volna sürgős feladat. Dévai Ignác az igazságügy-miniszter képviselője több figyelmet keltő fölvilágosítást nyújt. Kelemen Ignác szerint a tagosító mérnök állami mérnök ne lehessen. Az állam a tagosítási költségekhez 50 százalékkal járuljon. A munkálatokra az állam előlegezze a költségeket. Bartalis Imre azt óhajtja, hogy a tagosítás a Szekelyföldön úgy vitessék keresztül, mint a szászoknál. Puskás Jenő javasolja műszaki tanács szervezését. Bánffy Zsigmond a tagosítást végző mérnököknek szabadon való választását épségben akarja hagyni, szerinte a kulturmérnökségnek kötelessége, hogy a tagosítási munkálatokban közreműködjék. Ugron Zoltán elítéli a tagosítás ellen való izgatást.

Bodor Tivador szintén több módosítást ajánl. Kemény Andor az igazságügy-miniszter képviselője konstatálja, hogy Szekelyföldön a térképek nem felelnek meg a tényleges állapotnak. Ince István szerint az is baj, hogy a szekely községek rosszul vannak a telekkönyvekben bevezetve. Györfy Gyula kimutatja, hogy a birtokrendezési eljárás, mely a rendezetlen telekkönyvekre van fektetve, helytelen. Miért is teljes műszaki fölvetelt követel, úgy az erdőrendezéshez, mint a tagosítás és arányosításhoz.

Bocskor Ferenc és Paget Olivér szólnak még a kérdéshez, ezután az előadó, Ince István teszi meg reflexióit a tett fölzárlásokra, mire a szakosztály az előadói javaslatot Bánffy Zsigmond és Perjessy pótálásával fogadja el.

Kelemen Adám előadó a szekelyek egyik legfontosabb kérdéséhez szól, az arányosításhoz, kívánva, hogy az arányosítások hivatalból indíttassanak meg. Az arányjogok eladása megakadályoztassék és addig, míg az arányosítás befejezést nem nyert, az arányosítandó területet fölmérés és becslés alapján arányosíttassék. Az arányosítás a hitel-telekkönyvi adatok felhasználásával eszközöltessék, hogy a telekkönyvi birtokosok jogai védve legyenek. Kívánja továbbá azt is, hogy az arányosítás költségei az állam részéről előlegeztessenek.

Molnár Józsiás az egész arányosítási kérdés teljes mellőzését kéri. A szekelyek ősi jogon birtokolván, az arányosítás a kontemplatív alakban jogszerűt nem lehet. Határozati javaslatot is terjesztett be, mely tiltakozás az arányosítás ellen.

Dévai Ignác igazságügy-miniszteri kiküldött helyesli az arányosítást, hivatkozván a Kuriának gyakorlatára. — Bánffy Zsigmond az arányosításnak törvényes alapon való állását a régi törvényekből igazolja. Határozati javaslatot terjeszt be a közös legelőbirtok föntartására, erdőbirtokoknak közös tartására, az erdőbirtok elidegeníthetőségének korlátozására. Ugron Gábor a régi szekely jogot fejtegette, bizonyítva ezzel, hogy az arányosítás régen gyakorlatban van.

A szakosztály Kelemen határozati javaslatát Bánffy Zsigmond, Perjessy és Bodor pótálásával elfogadja.

Sárkány Miklós a végrehajtási törvény módosításáról terjeszt be határozati javaslatot, tekintettel arra, hogy mivel a végrehajtási törvény több tekintetben nehézkes, hosszadalmas, költséges, célszerűtlen és közigazdaságilag több tekintetben káros, ennél fogva a végrehajtási eljárás terén észlelt legegységesebb bajok sürgős orvoslása érdekében mondja ki a kongresszus, hogy feltétlenül szükségesnek tartja annak módosítását és kiegészítést. Sárkány bőségesen megjelöli a hiányokat és a kiegészítésre is konkrét javaslatokat tesz. A javaslatot elfogadták.

Ezután Becze Antal elnök megköszöni a szakosztály tagjainak szíves részvételét. Mint-hogy a Szekelyföld az utolsó két évtized alatt ha nem is egészen hasztalanul, de nem kellő eredménnyel folyamodott a felsőbb hatóságokhoz, most kénytelen volt apállani az ország közvéleményére s megkérni az ország közvéleményével párhuzamos ama testületeket, melyek ide eljöttek s a Szekelyföld létkérdéseiben javaslataikat megtették.

Ezért a kongresszus köszönetét tolmácsolja s a szakosztály ülését berekeszti.

A birtokpolitikai szakosztály, miután rea-

geteg anyagot kellett feldolgoznia, két alosztályba osztott, az elsőnek tárgyalásait fentebb ismertettük. A második alosztály Bethlen István gróf elnöklése alatt a következő ügyeket tárgyalta:

Bánffy Miklós gróf terjesztett elő első sorban javaslatot, a melyben sürgeti: A községi pótadók maximumának törvényhozási — illetve törvényhatósági uton való megállapítását; — hogy az állami munkák kiadásait az állam fizesse meg; a bor-, sör-, husfogyasztási adók leszállítását; az italmérségi adónál olyatón rendelkezést, hogy azt vagy a községek, vagy a magyar állampolgárok kapják; végül a II. osztályu kereset adó teljes törlesztését és az adómentes létminimumot. Javaslatait Székely Györgynek a következő pótlásával fogadták el: a kongresszus sürgősen szükségessé tartja, hogy a községi és megyei pótadók kivételesen ne a felévi, hanem a megelőző állami adók után vetetessenek ki.

Hegedűs Loránt dr. távollétében Barabás Endre székelykeresztúri polgári iskolai tanár fejtegette ki a székely földhitel kérdésének megoldását. A székelység nyomasztó helyzetének, a szegények Romániába való kivándorlásának egyik főokául a székelyföldi hitelviszonyok rendezetlenségét tartja. Felületes állításnak mondja azt, hogy a Székelyföldön nem lenne elég számú hitelintézet, a legfőbb baj az, hogy ezek az intézetek nagyrészen 12—20 százalékosztalék felé dolgoznak; hiba van ezenkívül magukban a hitelkeresőkben is, sokan közülük a hitelt nem termelésre, hanem fogyasztásra használják. A hitelkérdés megoldására nem tartja célravezetőnek az 1885-iki gazdasági kongresszuson ajánlt módot: az ugynevezett folyó számlahitelt. Ez a formája a hitelnyújtásnak sok tévedésre adna okot.

A megoldásra a nagy szász és román pénzügyészek mutatják a legjobb példát: ez a záloglevél-kibocsátás; ha igazi javítást akarunk, belé kell menni egy nagy székely jelzálogintézet föllállításába; a kivételre nézve pedig ajánlja, hogy a föllállítandó intézet tőkésül használják föl a törvényhatóságok és kulturintézetek ma kellő kihasználás nélkül heverő vagyonát. Előadása végén a következő határozati javaslatot terjeszti elő: I. Mondja ki a kongresszus, hogy szükségesnek tartja egy székely záloglevél-kibocsátó intézetnek föllállítását. II. Ez intézet tőkésül beszerzésénél figyelemmel lesz a különféle megyei és egyéb alapokra. III. A Magyar földhitelintézetnek s a többi budapesti jelzáloglevél-intézetnek akciójukért köszönetet mond. Határozati javaslatát Hollaky Artur, Fenyvesi Soma dr., Ugron János, Bánffy Miklós gróf indítványainak egyesítése után a következő módosítással fogadták el: „A kongresszus szükségesnek tartja a Székelyföldi hitelviszonyainak szanálására az állami beavatkozást, továbbá szükségesnek tartja egy záloglevél-kibocsátó székely földhitelintézet föllállítását. ehhez az összes illetékes tényezők közreműködését.

A takarékpénztárak reformja kérdésének Bedő Sándor volt az előadója, ki a kereskedelmi törvénynek olyan irányu reformját sürgette, mely alkalmas lenne arra, hogy a takarékpénztárak a közgazdaság általános érdekeit szolgálják. A betéti üzlettel foglalkozó takarékpénztárak a részvényárságoktól megkülönböztetendők, ezekben az osztalék, a betétek total-summája szabályoztassék. Az érdekes javaslat némi módosításokkal elfogadtatt.

Bogdán Artur indítványára kívánatosnak mondja ki a kongresszus, hogy a takarékpénztárak kamatlábjának nagysága törvényhozási szabályoztassék, erre a törvényhozás által befolyás gyakoroltassék s a relativ maximum szabassék meg. Direktívának az Osztrák Magyar Bank kamatlábját tekintti.

A kivándorlási és fűrdőügyi szakosztály.

Az ülésen Kömőcsy József dr. elnököl, jegyző Máthé József és Csonka Géza volt. — László Gyula előadó a kivándorlási okát az abnorm gazdasági viszonyoknak tulajdonítja. Állandóbb tartózkodásra iparosok és iparossegédok, azután cselédek, mezei és erdei munkások vándorolnak ki. Legveszedelmesebb a leányok kivándorlása, a kiket megejt a buja keleti élet. A leánykivándorlásnak megszorítását s a kivándorolt munkások érdekeinek megvédését sürgeti, a mikre nézve részletes javaslatot terjeszt elő, elfogadásra ajánlva a délvidéki, dunántúli és felvidéki kivándorlási kongresszusok ez irányban is elfogadtattak

tározati javaslatait. Hosszas eszmecsere fejlődött ki, a melynek során az előadói javaslatot Hoffmann Hugó vezérkari ezredes és Domokos Ödön egy-egy módosításával elfogadták.

Barabás Endre e szakosztály tanácskozásán világitotta meg alaposan a Romániában lakó magyarok helyzetét. Ismertette Románia és Magyarország határszéli viszonyát, mely a multban barátságos és hasznos hozó volt. A Romániában lakó magyarok számát 250 ezerre teszi, ezek közül 60.000 csángó, a többi magyar állampolgár s mintegy 40.000 ezek közül egy állam kötelékébe se tartozó túrt népség. Kimutatja, hogy Romániában, a melynek lakossága éppen nem egyöntetű, a legdurvább módon folyik az elrománosítás s ezt különösen a magyarok érzik. A román kormány a bukaresti magyar iskolából kitiltotta a hazai könyveket. A száz ezer főt meghaladó román. magyarságnak nincs egyháza, sem iskolája Romániában; a reformátusoknak van elemi iskolájuk, s ebben román tanító tanítja a román nyelvet, történelmet és földrajzot. Az említett bajokat az előadó a közös képviselői mizeriának tudja be. Határozati javaslatában erősen követeli, hogy küllgyi képviselőinkben, legalább ott, ahol nagyszámu magyar él: alkalmazzanak magyar születésű és nevelésű tisztviselőt s lehetőleg mindenütt domborítottassék ki állami önellátásuk.

Buday Barna pótlást javasol abban az értelemben, hogy a honossági törvény ide vonatkozó szakaszának törlesztésével csak az veszítse el a polgárjogot, a ki a honpolgári kötelékből való elbocsátását maga kéri.

A javaslatot a pótlással együtt elfogadták. Papp Sándor tartott azután előadást a székely társadalmi szervezetek létesítéséről. Miután erre legalkalmasabbnak a székely társaságok, azok fokozottabb szervezését ajánlja a kongresszusnak, rábizvára a kivített a marosvásárhelyi központi bizottsággal Székely-Társaságra. Ily értelemben nyújt be határozati javaslatot, melyet a szakosztály Pünköszt Ferencz hozzászólása után változatlanul elfogadt.

A következő előadó Hankó Vilmos dr. volt, a ki rámutatott arra, hogy a Székelyföld gazdasági föllendülésének legtermészetesebb kuforrása az a husz székely fűrdő, a melynek legnagyobb része ma éppen nem tölti be hivatását. Ennek oka egyiknél a forgalmi utaktól való távolúsága, a másiknál a berendezés tökéletlensége, a harmadiknál a drágaság, a czélszerű reklámnak, fűrdőorvosnak stb. hiánya. Hogy a székely fűrdők, a melyek pedig környezve vannak a legkiválóbb természeti szépségekkel, a modern igényeknek teljesen megfelelhessenek, föltétlenül szükséges azokat az elsoroltak értelmében fejleszteni. Jó forgalmi utakat kell a fűrdőkhöz létesíteni. olcsó menettérti jegyeket rendelkezésre bocsátani. Az építésekre és berendezésekre olcsó kölcsönök kieszaközölni Ilyen irányu határozati javaslatot terjeszt be és sürgeti a fűrdő-törvény megalkotását.

Gáspár Gyula tanszék felállítását kéri a fűrdő ügy előadására a tudományegyetemen. Papp Sándor pedig a székelyfűrdőknek nagyobb állami segítséget.

Ugy a határozati javaslatot, valamint a Gáspár és a Papp indítványait elfogadták.

Végül Máthé József tartott előadást a turisztika fejlesztéséről, határozati javaslatát egyhangulag elfogadták.

Az ipari szakosztály.

Ebben a szakosztályban elnök volt: Tauszik B. Hugó, alelnök: Fejér Antal dr., orsz. képviselő, jegyzők: Szakács Péter és László Gyula.

Siklódi István a faipar fejlesztésére terjesztett elő határozati javaslatokat s ezek közül Molnár József, Fejér Antal dr., orsz. képviselők, Solyomosi Endre, Szakács Péter és mások felszólalása után elfogadták, hogy Nagy-Borosnyón, Zetelakán, Parajdon és Szász-Régenben esztergályos ipar és hajlított butorgyár létesíttessék. Kisebb faipar telepeket létesítsenek. A székely városokban Csikszeredában, Gyergyószentmiklóson és Ditróban az asztalos ipar fejlesztésének, újabb egységek, a kézdívásárhelyi és kovászai asztalos ipart pedig támogassák.

Szakács Péter a fonó és szövő ipar gyümölcsöző voltát hangoztatta s ennek föllendítését sürgeti az egész Székelyföldön. — Székelykeresztúron a lenkikészítő gyár mellé

fonodát, Parajdon és Bágyon pokroczkészítést, gyapjufonókat Marosvásárhelyt, Csikszeredában és Gyergyószentmiklóson, a kézmármik szövőiskolánál állami ösztöndíjjal létesíttessék székely ifjak számára, a székely vármegyékben mint a kender és lenáztatók létesíttessék.

Javaslatát Zakariás János azon módosításával fogadták el, hogy a hétfalusi csángók is bevonassanak az akcióba.

Spaller József előadó a köipar fejlesztése dolgát hozza szóba. A Székelyföld fűtőte alkalmas kőbányák nyitására, melynek Csikvármegyében, — Csikszentdomokoson kínálkoznak. Több helyen található szürke márvány, aragonit és gabró; igen szép kőzetek vannak, gazdag e vidék trahitban. Javaslata az, hogy a kongresszus mondja ki, miként a köipar fellendítését szükségesnek tartja. Ezért szükséges kőbányák nyitása, Gyergyószentmiklóson kőfaragó-iskola föllállítása, a székely vasutnak mielőbbi kiépítése.

A javaslatot csekély módosítással elfogadták.

Örley János előadó kiemeli, hogy az nagyipar az utolsó évtizedben Erdélyben rohamosan hanyatlott. Javaslata az, hogy több helyen nyersanyagbeszerző-szövetkezetek létesüljenek, Marosvásárhelyt és Székelyudvarhelyen fazekasipari szakcsoportok alakíttassanak, a fazekasok az ipari czélokra szükséges eszközöket államsegíttéssel szerzhessék be. A kikészítő czikkek normáit mintaműhely állapítsa meg, négy-hat törekvő székely fazekas évente tanulmányutra küldessék; az értékesítési szövetkezetek államsegélyben részesíttendők. — Javaslatait egyhangulag elfogadták.

Solt Adolf a vas- és fémiparnak a Székelyföldön való föllendítése érdekében szakosított javaslatot mutat be. A gyáripar és a kontáriparosok nagyszáma miatt nem boldogul a Székelyföldön a vas- és fémipar. Ezek alapján sürgeti: a kontár ipar ellen a képesítést egy új, szigorubb ipar törvényben, a Székelyföldön többrendbeli közműhely föllállítását, Marosvásárhelyen nagyszabásu vasuti műhely létesíttését.

Határozati javaslatát Ágo-ton Lajos által javasolt némi módosítással elfogadják.

Stodola József bőrgyáros a székely bőripar föllendítéséről tartott előadást. Végül a következő határozati javaslatot terjesztette elő: A kongresszus kívánatosnak tartja közös műhelyek föllállítását, azok modern berendezését, nyers- és kikészített bőrök vasuti díjtelleinek leszállítását.

Fekete Jakab marosvásárhelyi fémipariskolai igazgató javasolja, hogy a székely ifjak közül 30—40 tehetségesebb a fontosabb ipari szakokra állami segíttéssel kiképeztessék. a Budapestre kerülő iparosoknak otthon létesíttendő, mely a székely egyesület felügyelete alatt álljon a szülőj tanítását kéri a népiskolákban, felsőkereskedelmi, ipari szakiskolák föllállítását és munkaközvetítő-intézet létesíttését sürgeti. A javaslatot elfogadták.

Bürger Albert marosvásárhelyi gyáros a szesz és sörgyártásról szól, a mezőgazdasági iparnak, nevezetesen a pálinka-főzésnek állami kedvezményeket óhajt. A kontingens kiosztásnál legyen a kormány különös tekintettel azokra a vidékekre, a melyek földrajzi fekvésüknél fogva inkább burgonyatermelésre vannak utalva, így első sorban a Székelyföldre. Ezt a javaslatot egyhangulag elfogadták.

Horváth János dr.-nak a székelyföldi iparszövetkezeti szervezkedéséről való indítványát Szakács Péter adja elő. Határozati javaslatot terjeszt elő, melyszerint a kisipari viszonyok zűllésének csakis ipari szövetkezetekkel lehet véget vetni. Munkakészítő csoportok, termelő szövetkezetek, áruházak létesíttendők. Ezekben a háziipar is fejlesztendő. A szépen megokolt javaslatot elfogadták.

László Gyula a háziiparról tartott előadást, indítványozza, hogy kérsassék fel a kereskedelmi miniszter, hogy a székely háziipar fejlesztéséről hathatósabban gondoskodjék és ennek támogatására költségvetésében megfelelő összeget irányozzon elő. Javaslatait elfogadták.

Schvarecz Zsigmond gabona kereskedelmünket ismertette. Kéri annak kimondását, hogy a székelyföldi gabonakereskedelem érdekében szükséges: Marosvásárhelyt magyarszülő állomás felállítását, a termelőtöknök szövetkezetekbe való tömörítése, a fuvardíjak mérséklése, az adás-vevés szabályozása és termények árának súlyszerint való megállapítása, A javaslatot egyhangulag elfogadták.

Köllő János a székelyföldi ásványvizek értékesítésének érdekében felkérőndőnek tartja a kormányt, hogy ne engedje meg a belföldi városoknak, hogy a hazai ásványvizre vámtot vessenek, hasson oda, hogy a külföld a magyar ásványvizek vámját leszállítsa, a korháznak vezetői és a társadalom felbavassék a székely ásványvizek pártfogására és fokozottabb fogyasztására. A javaslatot László Gyulának azon módosításával fogadták el, hogy a vasutak az ásványvizeket a Székelyföldön lehetőleg önköltségen szállítsák.

Molnár József orsz. képviselő nyomós megokolás kíséretében a székelyföldi vasuthálózat fejlesztése tárgyában terjesztett elő javaslatokat. Kéri annak kimondását, hogy a kongresszus a székely vármegyék gazdasági fellendülése érdekében sürgősen szükségessé tartja: a madéfalva-aszszrégeni vonal azonnali kiépítését, nem különben a vonalból kiágazó székelyudvarhelyi szárnyvonal, az apahidamarosvásárhelyi és a marosvásárhely-héjjasfalvi szárnyvonal legrövidebb idő alatti kiépítését, a két utóbbi vasut megépítését azonban, tekintettel az állam pénzügyi helyzetére, nem tartja elsőrendű követelménynek. Tanulmány tárgyává tenni egy Ágostonfalváról kiinduló és a román vasutakhoz csatlakozó vonalat, a székely helyiérdekű vasutak államosítását, a székelyföldi nyers és ipari termékeknek kedvezmény adását kelet felé, az erdélyi nagyobb gabona állomásoknak a köteléki díj-szabásba való felvételét, közvetlen csatlakozásokat, a menet sebesség fokozását és fűthető vasuti kocsiakat. Indokolásában reá mutat arra, hogy a tervbe vett vasutak kelet felé rövidebb és kedvezőbb összeköttetést hoznának létre. Az állam által való megváltása a székely vasutaknak az egységes tarifa érdekében kívánatos. A kedvezményes tarifák hatása elmaradhatatlan volna, ugy a székelyföldi bevételnél, mint a kivételnél. Többek hozzászólása után a javaslatot egész terjedelmében elfogadták.

A közutakról Incze Kálmán terjesztett elő határozati javaslatot, melyben a gyergyószentmiklós békási ut állami segélylyel való kiépítését, az 1890. évi a közutakról szóló t.-cz. 23., 25. és 26. szakaszainak módosítását kéri, utóbbit abból a czélból, hogy az utadók minimumok eltöröltessenek, vagy legalább leszállíttassanak, az adót nem fizető férfi három napszám teljesítésére ne köteleztessék, az állami és törvényhatósági utaktól távol eső községek hozzájárulása leszállíttassék. Végre, hogy a székely gyógyforrásokhoz és fűrdőkhöz vezető utakat jókarban tartassák, esetleg új állami utvonalak létesítéséről gondoskodjanak. Csikmegye északi oldalán pedig Borszék-Béboronát Dornovatra és Kimpolungnak új állami utvonalat létesítsen. A javaslatot elfogadták.

Urmány János oláhtopliczai gyáros a víziutak fejlesztéséről tartott előadást és kimutatta, hogy ezen a réven a székelyföldi erdősegek fokozottabb kihasználását lehetne eszközölni. Javasolja: a Maros és Olt folyóknak a tutajozás czéljaira való szabályozását, a vizen való szállítás jelenlegi akadályainak elhárítását és a vízrendőri felügyelet éltelbepítését. A szakosztály a javaslatot azsal a pótlással fogadta el, hogy a kereskedelmi szerződéseknek Romániával való megkötését ugy kívánják, hogy a székely gyári és kézműipar fejleszthető legyen. Végül kimondta a szakosztály hogy az önláló vánterületre kell törekedni. Zárulés.

A harmadik napon déli 12 órakor kezdődőleg Kemény Kálmán báró elnöklése alatt megtartották a záró ülést, melyen a szakosztályok által beterjesztett javaslatokat egytől egyig elfogadták és a hozott határozatok végrehajtására a központi rendező bizottságot küldték ki.

Forster Géza indítványára köszönetet mondtak Csikvármegyének, Tusnádfűrdő közbirtokosságának, a magyar sajtónak, a posta-és távirád igazgatóságának is.

Ugron Zoltán indítványára köszönetet mondtak a díszelnököknek, rendező bizottságnak, Buday Barna fűtőkárnak, a szakosztály elnököknek, jegyzőknek és előadóknak és az O. M. G. E.-nek. Kemény Kálmán báró a kongresszust a következő beszéddel zárta be: Ha a magyar társadalom cselekszik s a magyar kormány támogatja az itt kifejtett irányt, bizonyára nagy eredményeket érünk el. A kormányok változnak és változhatnak. Reméljük, hogy a mostani kormány tartós lesz, de meg van arról győződve, hogy ugy ez a kormány, mint a következő támogatója lesz a székely kongresszuson kifejezett programnak,

mivel ez a program nem rövid időre készült. A mit itt teendőtől kijelöltek, amaga idejében valószínűleg mind meg fog érn. (Helyeslés.) Köszönetét fejezi ki a kormány küldötteinek, megköszönvén küldöik gyors és pontos információit.

Egyházi és iskolai állapotok a Székelyföldön a róm. kath. egyházat illetően.*)

Mondám, hogy az én előadásomnak kiindulási pontja a vallás, hogy a vallás a legnagyobb jótétemény az emberre és hogy a vallást az egyház ápolja az emberek között. Tehát módot kell adni az egyháznak, hogy feladatát végezhesse; hogy tanítói, papi és kormányzói hivatalát a templomban és iskolában gyakorolhassa, hogy az igazságot taníthassa, az isteni kegyelem eszközeit az emberekre alkalmazhassa a őket életcéljuk elérésére segíthesse. Mindezt pedig teszi az egyház az ő szolgálói — a papok által.

Hogy az egyháznak, illetőleg papságnak működése eredményes legyen. ehhez szükséges a jóakarát minden irányból és nem ellenkezés vele szemben. Szükséges hogy legyenek megfelelő templomok és iskolák kellően fel szerelve és hogy az egyházi személyzet illő ellátásban részesüljön.

Hogy a papság részese-e minden irányból kellő támogatásban? és hogy minő hatása van a papság működésének? erre csak egy-két szóval felelek.

Mi a papság feladata? Az, hogy az embereket vallásosságra tanítsa s abban meg is tartsa. Kimondhatjuk, hogy népünk — a székely — általában vallásos, az volt a múltban és az ma is. De mégis lehetne vallásosabb, mint ma. Ismerve a vallásnak az emberek erkölcsi életére való befolyását, meg vagyok győződve, hogy a kellő vallásérkölcsose élet mellett nem jutott volna a tönk szélére, a hol most áll.

A vallásos ember megbecsüli lelki-testi erejét, tud azzal gazdálkodni, nem pazarolja el egyiket sem. Hogy pedig ma mind a kettőben sok a fogyatékos, az nagyon is szomorú valóság. Utalok ebben a tekintetben a gyergyói papság emlékiratára a kongresszushoz, a melyben közvetlen tapasztalatból panaszkolja fel a nép erkölcsi hanyatlását. Azért legelső sorban erkölcsiileg kell felemelni a népet, mert különben a megmentésre irányuló minden törekvés haszontalan munka lesz. Ide vonatkozólag közre kell hatni és kezét kell fogni egymással minden tényezőnek, a kinek bármi tekintetben is köze van a néphez. Itten szót kell használni, ellenkezésnek helye nincs. Itt mindenkinek kötelessége van és ezt a kötelességet teljesíteni kell úgy az egyeseknek, mint a testületeknek — tehát hatóságoknak.

Egyházi előadó lévén, tekintetem legelső sorban a papság felé fordul és felteszem a kérdést, hogy teljesítette-e a papság ebben a tekintetben a kötelességét?

Távol legyen én tőlem és mindenkitől, hogy a szeretetnek ezen munkájába, a melyben saját vérünk megmentésére mindnyájan a legszébb egyetértéssel kezét fogunk, oda nem illő hangot vigyek be, a mely bárkit is gyanusítani — megvádolni akarja; de szomorú jelenséggel állván szemben, a melynek okait minden irányban kutatjuk, nem lehet elkerülni ennek a kérdésnek a felvetését. És felelhetek a kérdésre legjobb meggyőződésom szerint nyíltan és őszintén, hogy igen is a papság — a mi papságunk teljesítette kötelességét mindenkor, a mint az másképpen nem is lehet. Megengedem, hogy itt-ott egyesekkel szemben egyik vagy másik tekintetben maradhatott fenn kívánni való, mert hiszen az igények a pappal szemben sokfélék és a munkaerő nem mindenkién egyenlő. De itt nem egyesekről van szó, hanem a papságról, mint testületről, a melyet vád jogosan nem érhet.

Azokban nekem úgy tetszik, lehet, hogy csak látzat, hogy családias, — de nekem úgy jó, mintha a papságnak nem volna mindenütt elegendő hatása a népre a azért nincs is meg működésének a kellő eredménye.

Nem akarok itt annak felsorolásába bocsátkozni, hogy a papság működése mire vonatkozhatik, minő téren mosoghat, mert hiszen mindenki tudja, hogy a pap az egyház szolgája, s működése ebből foly. Azonban a jó pap atyja mindenekben a népek és azért működési körét oly szorosra körülírni — meghatározni nem lehet. Az vonatkozik mindenre, a mi a nép vallás-erkölcsi életéhez tartozik és abból foly.

*) Előterjesztette a székely kongresszus közmunkái között a székelyföldön PÁL ISTVÁN apát-kanonok, az erd. róm. kath. státus előadója.

Bocsánatot kérek, de nekem erős meggyőződés, hogy ha a papságnak megfelelő hatása lett volna a népre, az nem jutott volna sem erkölcsiileg, sem vagyoniilag oda, a hol ma van. Ha tehát nem látzat, hanem valóság az, hogy a papságnak nincs kellő hatása a népre, akkor azt is lehet kérdezni, hogy ennek mi az oka? Lehet ennek többféle oka, a melyek között fel lehet hozni, hogy a kor, melyet átélünk, sőt a melyekben jelenleg is élünk, általában nem kedvez a papi befolyásnak, hogy pld. választások alkalmával itt-ott ellentétek keletkeznek, a melyek azután is éreztetik hatásukat; hogy a kepe miatt is sok kellemetlenség van a pap és a nép között is így tovább. De igen nagy baj a papság elszigetelése — magára hagyatottsága is.

A gyergyói papság említett emlékiratában panaszkodik hogy kellő támogatásban nem részesül sőt többször ellenséges támogatásokat kell elszednie. Sajnos azonban, hogy ez nem csupán csak Gyergyóban van így, hanem másutt is sok helyt. Gyakran van rá eset, hogy a papság és világi előjáróság egymással elben áll, közöttük harc foly és ebben a harcban a papság akárhányszor vereséget szenved, a mi tekintélyét a nép előtt rontja, működésének hatását bénítja.

No hát Uram! ha ez így van, nincs jól, ez így nem maradhat. A papságnak és előjáróságnak nem harcban kell egymással állni, hanem a legtekélyesebb egyetértéssel kell a nép javára közreműködni és attól minden áramlatot, befolyást távol tartani, a mely szemellenleg, erkölcsiileg megrontja, megronthatja. A népet a vallás által kell felemelni, megjavítani, helyes irányba terelni és tartani. Csak így lehet látatja eredménye a gazdasági helyzetének javítására irányult minden törekvésnek. Ebben minden hivatott tényezőnek közre kell munkálnia s a vallásnak is ki kell adni, ki kell vennie az ő szerepét.

Eziránt bátor leszek előadásom végeztével határozati javaslatot terjeszteni be.

II.

Fentebb említettem, hogy a Székelyföldön az egyházi és iskolai szükségletet mindenütt a nép fedezi és mondtam, hogy arra nézve, hogy az egyház az ő feladatát végezhesse, szükséges, hogy legyenek megfelelő templomok és iskolák kellően felszerelve a hogy az egyházi személyzet illő ellátásban részesüljön.

Kérdés, hogy van-e a Székelyföldön mindenütt ott a hol kell, templom? iskola? pap és tanító? papi és tanítói lakás? megfelelő-e ezek? kellően felvaunak-e ezek szerelve? Van-e illő illetése a papnak és tanítónak?

Ezen egyházi és iskolai szükségletek számba vételénél a más helyt való állapotokat is tekintetbe veszem és ezekkel összehasonlítva úgy találom, hogy a Székelyföldön általában meglehetősen (mert nincs mindenütt, a hol kellene, és nem olyanok, mint a minők vidékeken, de azért tagadhatatlan, hogy a Székelyföldön kedvezőbbek az állapotok, mint sok más helyen,) vannak templomok, iskolák, papi és tanítói lakások; jó részt minden községnak is van maga olyan a milyen népiskolája, vannak polgári iskolák szakiskolákkal, vannak tanítóképzők és középiskolák; reál iskolák és gimnáziumok, ez utóbbiak minden megyében.

Az iskola-ügy különböző ágazatában külön előadásnak léven a tárgya, arról mint ilyenről nem szólok. Azonban nem hallgatható el, hogy sok községnben az egyházi és iskolai épületek oly roskatag állapotban vannak, hogy azok így nem maradhatnak, mert ma holnap összeomlanak; pedig nemcsak újak építésére nincs módja a népek; de még azok kijavítására sem telik. Ma amcsak, hogy új alkotásokat nem tud létesíteni a székely, de még az ősek által létesítettek sem tudja a saját erejéből fentartani; idevonatkozólag tehát külső segílyre szorul.

(Foly. köv.)

Mária ünnepe.

A katolikus anyaszentegyház által a Boldogságos szűz Mária tiszteletére rendelt ünnepek között legkivált Mária névünnepe az, melyet különösen a csiki katolikus hívő nép nagy buzgósággal és áhitattal szokott megünnepelni; elzarándokolva Csikszomlyóra, azon kegyhelyre, hol a csodatévő szent szobor áll, melyhez a régi időkben szorongatattása napjaiból annyi csodás legenda fűződik.

Máriának ez a nagy ünnepe vasárnap is a szokott fényes ünnep volt Csikszomlyón, s habár az a napra viradólág folyton zuhogott nagy eső akadályt szolgáltat a bucsu látogatására, még is legkevesebb 3-4 ezer ember vett azon részt. — Már Szombaton délután, mikor még eső, meleg idő volt a megye távolabbi részeiből s nevezetesen Gyergyó-

ból igen sokan érkeztek meg az ünnepra s a veszerony alatt is szufolva volt a Ferenczrendiek tágas temploma. Vasárnap reggel egész 10 óráig szakadatlan bura érkezett a kocsiútnak és szekereknek, melyek a bucsu népet szállították úgy, hogy a tágas templom nem bírta magába fogadni azokat.

Kora reggeltől mise kezdetéig több helyt folyt a gyóntatás, melyhez a hívők nagy serege járt. Az Ünneplés szent misét Murányi Kálmán lecsik kerületi főesperes végezte nagy segédlettel, minnek folyamata alatt a tanuló ifjúságból alakított egyes kar Ritsner Ödön főgimnáziumi tanár vezetése alatt gyönyörű énekeket adott elő; az ünneplés jelentőségére pedig P. Tima Dénes, a szent Ferenczrendi szerzet vikáriusa tartott a szöszékről fényes szónoklatot, mely nagy hatást gyakorolt a hallgatóságra. Ezelőtt 4 évvel Sárlósboldogasszony napjáról Mária név-ünneppé áttett eszeuio, melyen a tanuló ifjúság jelentkező részének a Mária társulatba való felváltása szokott nagy ünneplésséggel történni, valamint a múlt évben, ugy ez alkalommal is elmaradt, minnek okát abban véljük feltalálni, hogy a vallásos fogadalmak betartására, melyek a társulatba való belépéshez kötvék, a fiatalok ma már nem mer vállalkozni s így nem is jelentkezik.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Esküvő.** Csikcskefalvi dr. Fodor Antal esküvőre délután közlegyűző folyó hó 15-én tartotta esküvőjét Budapesten, a tevévárosi róm. kath. plebániá templomban csikszentmártoni Bockor Irmával, Bockor Károly egyetemi tanár és neje Kanócz Irma leányával. Tartós boldogságot kívánunk!

— **Kossuth-érmek.** A f. hó 19-iki Kossuth ünnepély alkalmából a rendező bizottság utasítása alapján megrendelt szép kivitelű Kossuth-érmek kaphatók Merz a Rezső kereskedésében 28 fillér áron. Ajánljuk, hogy mindenki lássa el magát az ünnepély méltósága és tényéhez képest így jelvényekkel.

— **A székely egyetemi ifjak köre.** A Budapesten tanuló székely ifjúság érkezőre hívja a Székelyföld főiskolai hallgatóit. A főhívás így szól: Székelyek, véreink! Megszóval a társadalom, a székely kérdés dűlőre jutott; a kongresszus végre rendszerbe foglalta a mozgalom okait és célját. Jelszó lett: Mentünk meg a székelységet! Történelmi múltunk, a székelység lángoló hazaszeretete, a népbén rejlt szívós kitartás, munkaerő olyan nagy töke, mely meghozhatja még áldásos gyümölcsöt. Hozzatok szótunk székely ifjak, kik a fővárosba jöttetek egyetemi tanulmányaitok befejezésére. Csak benne lehet a székelynép reménye, nemsokára tisztelet a felelősök sorsáért. Nem szabad egy percze sem elfelednetek otthon hagyott véreiteket, az édes anyát, azt a bércezes szülőföldet. A hazának tesztek szolgálatot, ha együttesen becsületes munkával e nép sorsának javításán fáradoztok. Egyesüljünk! Jöjjetek, találkozzunk a munkában. Tegyük meg egymásért is a mi módunkban áll. alakítsuk meg végre a székely egyetemi ifjak körét! Az egyetemi kör olvasótermében tartjuk meg alakuló gyűlésünket e hó 17-én d. u. 6 órakor. Jöjjetek el! Budapest 1902. szeptember 8. Gagy J. Jenő, Krinyi István, Berzeneczey Domokos, Jakab Sándor.

— **Véletlen halál.** Fájdalmas csapás érte ditrói Gál Miklós nyugalmazott tanítót és nejét. Az élt küszöbén állott szepreményű fiok Gál Kálmán m. kir. Ludovikai akadémiai növendék a „Gyilkostól“ nál hová barátjai társaságában rándult ki e hó 9-én véletlen lövésnek lett áldozata. A 19 éves fiu így korai és véletlen halála feletti részvét a vidéken általános s ez imponzás mérvben nyilvánult meg a temetésnél is, melyen tömegesen vettek részt nem csak Ditróból, hanem a szomszéd falukból is. A mint értesültünk a tragikus véget ért fiatal ember halálának tulajdonképeni oka, a mint társai feleletéből is konstataálni lehetett, és a szakértő orvosi véleményvel is megállapították csakugyan a véletlenség volt. Az elhalt szerencsétlen fiatal ember három társával, nevezetesen ditrói Vértés Lajos honvéd Ludovika akadémiai, növendékkel Bajkó András hányász akadémiai hallgató és Alajos nevű polgári iskolai tanuló testvérével e hó 9-én a Gyilkostólhoz rándultak ki, magukkal vivén az elhalt és Vértés Béla egy-egy töltött fegyvert is. Délután 3 órakor a „Kupás“ nevű erdőbe távoztak málnát szedni s az erdőben egymástól elszéledtek. Időközben lövés hallván, miután észrevették, hogy az azon irányban történt a merre Gál Kálmán ment, rá kiáltottak hogy „mire lövél Kálmán?“ de erre választ nem kaptak s így roszat sejtve társukat fölkeresték. A legnagyobb megdöbbenés fogta el akkor őket, midőn Gál Kálmánt a nyakán erősen vérző sebekkel két borona és egy kidöntött tönk által körül zárt téren hanyat fekve halva s fegyvere egyik madár srtélet töltött csövét kilöve találták. Ezek a hullát aztán a Gyilkostólól lévő Weisz Jakab féle gőzfűrészebe szállították, honnan később gyergyószentmiklósi Bíró János lakására vitették be, a hol a megejtett orvos rendőri hállasemle alkalmával konstataálva lett, hogy a lövés, mely csak a fegyvernök véletlen elűléséből származhatott, a nyakcsigolyákat zúzta össze s feltétlenül halált okozó volt.

— **A tanári fürdőt látogatók számában nagy haladás mutatkozik ez évről. A legutóbb közzétett kimutatás szerint ugyanis 2363 egyén fordult meg ott részint állandó, részint ideiglenes vendégül, mely számból ha le is vonsz az a 400 személyt, kik az augusztus hó utolsó napjain megtartott székely kong-**

resszus alkalmából voltak jelen, a közelebbi évekhez képest még mindig tekintélyes szám marad a gyarapodásra, a mi nemcsak az idej kedvező időjárásnak tudható be, hanem talán annak is, hogy vagyonosabb és előkelőbb hazai közönségünk valamivel nagyobb érdeklődést kezdett mutatni a honi, mint a külföldi fürdők iránt.

— **Munkás kereslet.** Magyarország különböző vidékeiről cséplőgéphez és különböző földmunkákhoz 4-4 százat meghaladó munkás keresetlik. Azon munkások, kik biztos keresetbe ohajtanak jutni, jelentkezzenek Császár Imre vármegyei harmad aljegyző, mint törvényhatósági munkás közvetítőnél, ki a szerződötést eszközölni fogja.

— **Öngyilkos iparos.** Gyergyószentmiklósi Lengyel József fűző mesterem az utóbbi időben elmezavar jelei mutatkoznán ezen és gyakori ittas állapotában igen sokszor az utcai gyermekek áldozataiban találta kedvét a azzal töltötte idejét mestereségének elhanyagolásával. A folyó hó 10-én Ferencz nevű testvérétől bucsuzódott, hogy őt nem fogja többé látni és azon este ittas állapotban feküdt le. A hajnali órákban az ágyából kiüpozott s felesége reggel felakasztva találta, mikor már halva volt a 46 éves férfi.

— **Körelem.** Tisztelettel felkérjük polgártársainkat, hogy folyó hó 18-án este, bázaikat, lakásukat díszítsák és lobogózzák föl, ablakukat pedig világítsák ki, hogy nagy hazánk fia születési napja 100-dik évfordulójának alkalmából rendezett ünnepünk külső fényben is méltó legyen az ő emlékéhez.

— **Kossuth Lajos katonáinak fényképei** Kossuth születése száz éves évfordulójában még elő 48-49 iki katonák képeiből egy nagy kiállítás rendez az orsz. tört. ereklye muzeum. E kiállítás látható lesz a Mátyás király kolozsvári szobrának teleplezési idején is. A képek kiállítására a hazai előkelő fényképezészek kérte fel a muzeum. A mi körülköből, az összes itteni fényképezészek fogják teljesíteni a levételeket. A muzeum lapunk utján, az itteni kerületbeni honvédek arra kéri, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a fényképezési műteremben maguk levételei végett. A kinek egyenruhája van, vegye azt fel, a kinek nincs, az polgári sötét ruhába jelentkezzenek. A muzeum Kossuth Lajos születése 100 éves évfordulójának maradandó emléket akar a ma még élő katonák arezképeiből állítani. A képeket a honvédek Pantheonában helyezik el. A képekhez életrajzi adatokat is kell beadni. Erre kérdő ívek vannak letve a fényképezészeknél a honvéd egyleteknél: csak a feleletet kell lerírni vagy lediktálni. A szegényebb sorsu honvédek levételei teljesen díjtalan.

— **Megyek és városok monográfiájának kiállítása.** Az országos történelmi ereklye muzeum a városi és megyei törvényhatóságokat megkereste, hogy a területükre vonatkozólag megjelent monográfiákat, valamint egyéb történelmi munkákat e hó közepéig küldjék be. E művekkel Kolozsvárt Kossuth Lajos születés napja idején megnyitandó történelmi kiállításra egy külön osztályt rendeznek be. A kiállítás látható lesz a Mátyás szobor teleplezése idején is. Arra is felkérte a muzeum a törvényhatóságok vezetőit, hogy a területükön levő történelmi emlékek, Szobrok, usvezet-szob emléktárgyak és táblák, történelmi épületek stb.) kabinet képeit hasonlóképen küldjék be azok felállításra idejére, történelmi adataira vonatkozó rész megjelölésével. Kívánatos beküldeni, ahol meg van, az emlékmű miniatúr készítményét is. A kiállítási célra örvendtes lenne, ha amatőr fényképezészek is buzgolkodnának a levételek körül.

— **A kik szini pályára vagy balettre** köszülnek, rendkívül előnyös feltételek mellett nyernek kiképeztetést a hatóságilag is támogatott temesvári színjátszó képezdeben, mely 7 év óta a legszebb sikerrel teljesíti feladatát. E tanintézet teljesen egyenlő értékű szini budapesti képezdekkel és legfőbb hivatása az, hogy míg Budapesten erre a pályára csak óriási költség-k árán juthatni, a temesvári színképezdeben a sokkal olcsóbb életmód és mérsékelt tandíj mellett a szegényebb sorsnak is elérhető cszéljukat s bármely első rangú színháshoz szerződhetnek. Rendkívül nagy előny az is, hogy míg a budapesti hasonló tanintézetek internátussal nem rendelkeznek, a temesvári szini képezdeben a vidékről érkező leányok a legmegelőbb felgyelet mellett a tanintézet lakosztályaiban nyernek lakást és ellátást meglepő olcsó áron, a szegényebb sorsnak pedig tandíjmentességben is részesülnek. Nagy előny a szini képezdeknek még az is, hogy külön balett iskolával is rendelkezik már pedig köztudomásu, hogy a balett tánc előtt nem csak az egész ország, de az egész világ nyitva áll, amennyiben e pályán nyelvismeret nem szükséges. A főtárléhoz akár szini pályára, akár pedig a balettre, nem szükséges felsőbb iskolai bizonyítvány, csupán csak az elemi iskola végzettsége, a mennyiben a szükséges tananyag a tanintézetben adatk elő. Férfi növendékek 16 éves koruktól 28 éves korukig, leány növendékek pedig 14 éves koruktól 25 éves korukig vétetnek föl. Levélbeli kérdések közzéadására válaszolással elátva a „Szinművészeti Képezde Igazgatóságához“ (Temesvár Belváros, Jenőherczeg-utca 6. szám.) címzendők.

— **Hargitai kápolna.** Egy igen szép és élvezetes estélynek voltak részesei azok kik f. évi július 26-án a csicsói „Hargitai fürdőn“ tartozkodtak. Ugyan is a jeizett nap estéjén

több intelligens egyén egy igen csaos programot állított egybe és azt dalokkal, szavalatokkal és különböző zene művekkel fűszerezve, oly szépen adták, hogy nem csak a szereplők szeresek sokszoros tapogat és elismerés, de még egy város közönsége is ritkán részeseül hasonló kerekded és élvezetes előadásban. A fűrdőn tartozkodók mindenike mellett a „Kápolna” alapjához szükséges nagyobb összeghez a tehetségéhez mért áldozatot meghozni is így maga az estély 36 k. 50 fillért és egy második gyűjtés 14 k. 60 fillért is így összesen 51 k. 10 fillért jövedelmezett a nemes célra; mely összeg a csikszereadi takarékpénztár részv. társasághoz tételtet le gyűmölcsözés végett. Az adakozók nevei és az adott összegek: Sándor Balázs 40 f. Konecz Tamás 40 f. Jakab Jánosné 30 f. Dávid Lajosné 20 f. öz. Hajnó Jánosné 10 f. Bács Istvánné 40 f. Széke Domokosné 1 k. Jakab János 30 f. Pal Sándorné 20 f. Bács Juliánka 10 f. Szakács Józsefné 1 k. Benedek Béla 1 k. Lakatos József 1 k. ifj. Pál Sándorné 1 k. Székely Miklós 15 f. Tamás Miklós 16 f. Benedek Aladár 20 f. László Ödön 40 f. László Ödöné 40 f. Horváth Miklósné 40 f. Hajnó László 20 f. Szakács József 1 k. Sipos László 20 f. Csizsér D-nesné 30 f. Veszprémi Konrad 1 k. 70 f. Lajos Anna 40 f. Szabó Mártonné 1 k. Sárosi Péterné 60 f. Kedves Károlin 20 f. Tamás Véro 40 f. Hajnó Lajos 10 f. Tamás Rebi 10 f. Biró Jánosné 40 f. Hajnó Gábor 20 f. Nyári Sándorné 90 f. Merza Mária 1 k. Karai Sándorné 2 k. Albert Ödön 2 k. Dombi Pálné 30 f. Boér Mária 30 f. Nagy Andrásné 30 f. Balázs Mari 30 f. Meskó Jakab 4 k. Weinstein Jakab 1 k. Weinstein Zsigmond 1 k. Meskó Lukács 1 k. Ajvász János 1 k. Csizsér Tamás 10 f. Lakatos Vilma 40 f. B-nedek Pálné 1 k. Blaha Anna 60 f. Török Jánosné 20 f. Boldizsár János 30 f. László Pál 30 f. Kovács Dani 30 f. öz. Boldizsár Menyhárdné 8 fill. Kovács J 1 kor. Kovács J-né 1 kor. Kovács Árpád 40 fill. Kovács Dezső 40 fill. Kovács Gyula 20 fill. Kőrösi Géza 2 kor. Jancsó János 1 kor. Jancsó Jánosné 80 fill. Jancsó Béla 20 fill. Péter Józsefné 20 fill. Péter József 1 kor. Baricz N. 20 fill. Kassai Béla 1 kor. Tamás Béla 1 kor. Hajnó Ignác 1 kor. Jakab P. 20 fill. Kovács Zsigmond 1 kor. Székely József 2 kor. Molnár Károly 1 kor. Hamneczi József 2 kor. és végül a fűrdő területén jogtalan legettetésen értő ló után bevett 1 kor. Fogadják a nemes adakozók adakozásukért, melyet valláskülönbség nélkül oly buzgón teljesítettek a hála és elismerés szavait. Csik-Szereda, 1902. szept. 9-én Ks.

Rákóczi kiállítás Kassán. Eszen-dőre, 1903-ban lesz készítés éve annak, hogy II. Rákóczi Ferenc kurucz tárogatói a Beszékidek alján megharantak a hogy a „Reorudescunt vulnere gentis Hungariae” gyujtó szölamai a magyar nemset elnyomott közérzését lángra lobbantották. — Kassán a „Felvidék fővárosában” a Rákócziak egyik legkedveltebb tartózkodási helyén most mozgalom indult, hogy a kurucz szabadságharc készsége fordulóját méltó módon megünepélyék. — Rákóczi-kiállítást akarnak rendezni egykoron erelyékből, a mely az 1670-ben kezdődő a aszathári békével végződő szabadságharcokról plasztikus és tanulságos képet adjon a szemlélő utókor kegyeletének. — Méltó emlékezés illeti meg a fejedelmet, a ki nemcsak Magyarországnak, de talán korának is legnagyobb idealistája volt, a a kinek varászlatos egyéniségét a magyar szívek „Rákóczi kultusza” immár százados történelmi sománcsai öveste. — A kiállítás védnökségét eddig: gróf Aponyi Albert a képviselő ház elnöke, dr. Bucics Zsigmond Kassa tudós püspöke, gróf Csáky Albin a főrendiház elnöke gróf Károlyi Sándor és gróf Zichy Jenő valóóság belső titkos tanácsosok vállalták el. — Ezen hasznos vállalkozás sikeressé tétele érdekében a kiállítás előkészítő-bizottsága már eszuttal felkéri mindazokat, kik a Rákóczi korra vonatkozólag (1670-1711-ig) bármennyű erekyék feletti rendelkeznek, hogy az erekyék átengedésével járuljanak hozzá a kiállítás arányainak im poszansá tételéhez és szíveskedjenek ebbeli szám-dékat Gerlóczy Gézával, mint az előkészítő bizottság elnökével (Kassa, Fő-utca 4) közölni, hogy a bizottság a kiállítás méretéről a kellő tá-jékozást megismeressene és a megfelelő intéz-hedéseket megtehesse. Közönettel veas a bizott-nág oly értesítést is, mely felvilágosítást nyujt arról: hol található a kurucz szabadságharc makra vonatkozó erekyék.

József főherceg és a F. M. K. E. József herceg ő Fennségét, a ki védnöke a Felvidéki Magyar Kőművelődési Egyesületnek, a selmechányai kögyűlés tudvalevőleg távirati-lag üdvöndölte, kifejezve az egyesület hódolatát, szeretetét és ragaszkodását. A főherceg főudvar-mesteri hivatalától és üdvözlésre a következő tá-virati válnas érkezett: Méltóságos Thuróczy Vilmos ca. és kir. kamarás urnak, a F. M. K. E. elnökének. Selmechánya József főherceg ur ő császári és királyi Fennsége, a Felvidéki Ma-gyar Kőművelődési Egyesület huszadik évi kö-gyűlésén egybegyűlt kulturbajnokokat szívóbb üd-

vődlve, a megemlékezésért köszönöttet mond a az egyesület további eredményilus együttműködés-re az Eg. áldását kéri. Legfőbb megbízás-ból: Unterauer József, udvarintáncos.

A F. M. K. E. jutalmi és dícsérő oklevelei. A Felvidéki Magyar Kőművelődési Egyesület selmechányai kögyűlése, az illetékes kir. tanfelügyelőnek és egyhásmegyei főtanfelügyelő ségnek irásos ajánlatára a az elnökégg vonatkozó előterjesztésére, melyet Clair Vilmos főtitkár re-terált, a Magyar nyelv eredményes tanításáért és terjesztéséért a következő jutalomdíjakat és dícsérő okleveleket saavasta meg: 1. a nemzeti Kasszinó 120 kor. játalomdíját Gyongy Erzsébet Sz.-Vince rendi nővér óvónő érdemeire való hi-vatkozással, Sz.-Vince apácák selmechányai sár-dájának; 2. Bende Imre nyitrai püspök 80 kor. jutalomdíját Hrankovics Gergely barackai tanító-nak; az egyesület négy 50—50 kor. jutalomdi-ját: 3. Sztankovics Viktória alsótkubini állami is-kolai tanítónőnek; 4. Tuka Antal selmechányai városi tanítónak; 5. Bankó János apát-marótsi áll. tan.; 6. öz. Hodobay Józsefné turóc-sz.-mártoni áll. óvónőnek. Az egyesület dícsérő ok-leveleit pedig: Benisek Imra zónváralyai tan., Besztercebányai Sz.-Vincéről nevezett irgalmas nővérek vezetése alatt lévő r. k. leányiskola tan-tesztületének, Boócs Oszkár n.-ugróci áll. tan., Brócs János szepes-szombati áll. esik. tan. Brunner Alajos n. bittsei r. k. elemi tan., Frierich Géza újbánya. óhtai áll. tan., Gaszói Mihály belabányai községi tan., Golodrey Irén zubrohlavai községi isk. tanítónőnek, Hetszer János zolyomi áll. ig.-tan. Horn Lipót báthi tan., Hritz János kaevini r. kath. esik. tan., Jahernik Károly n.-tapolesányi r. tan., Jesztrebenyi Sámuel n.-tolkmári év tan., Kropka István tót polácsi ig.-tan., Kropácsy Ist-ván szakolcai áll. elemi és felső népiskolai igaz-gatónak. Kaply Lajos verből áll. isk. jg. Laczó Dániel selmechány-belvárosi ág. év. tan., Lec-her Géza alsó-sápi r. kath. tan., Martiny Erzsé-bet n. bobróci r. kath. tanítónőnek, Meres Ferenc námesztóklini n. kath. isk. tan., Molnár Szidónia tostvárnak, a nyitrai ker. nőszület meaháza fő-nöknőjének, Nahalkó György lipótszentmiklósi áll. isk. tan., Nedeczky Ferenc szántói r. kath. tan., Novoral Gusztáv szolnai r. kath. el. isk. tan., Omilyák János alsó-gubini áll. isk. tan. Porazik György salgótarjáni vasmű részv. társ. tan., Pittner Pál agárdi ág. evang. tanítónak. Pivinger Kornélia nagyjéci tanítónőnek, Rizner József turóc sz.-mártoni áll. isk. jg. Ruszicska Aranka maholányi r. kath. tanítónőnek, Sasekó Gyula ifj. n.-csapecsényi áll. isk. tan., Sztalinszky Antal kiessám bokréthi áll. el. isk. tan., Sztány Ilona málnapataki Fuka. óvónőnek, Vanyó Ist-ván óturai áll. isk. tan., Zeák Julia tót-pelácsi áll. óvónőnek,

Laptalajdonos:
GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

Sz. 11037—902. ai.

Hirdetmény.

A törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjai névjegyzékének alapját képező adóhivatali kimutatások az 1886. évi XXI. t.-cz. 25. szakasza értelmében betekintés és a netaláni felszámolások megtehetése végett folyó évi szeptember hó 18-tól kezdve nyolcz napon át a vár-megyei kiadóhivatalban közszemlére lesz-nek kitéve a ezen határidő lejárta után, azaz szeptember hó 26. és 27 ik napjain a megyei igazoló választmány fogja azok-ból a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagoknak 1:03. évre érvényes névjegyzékét összeállítani, illetőleg ki-igazítani.

Erről az érdekeltek azon figyelmez-tetéssel értesítettek, hogy azok, kik az idézett törvény 26. szakasza értelmében adójának kétszeres beszámítására igényt tartanak folyó évi szeptember hó 26. és 27-én a főjegyző irodájában üléselő igazoló választmány előtt a hiva-talos órák alatt jelentkezzenek és ott szó-val vagy írásban jogosultságukat azért is igazolni igyekezzenek, mint hogy kü-lönbben az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől ezen egy alkalommal el fognak esni.

Csikszereadi, 1902. évi szeptember hó 16-án.
Becze Antal,
alispán.

Szám 9302—902
tlkvi.

Hirdetmény.

Csikgörcsbalva község 980. számú tjkve hirtokszabályozás könyvkeztében átalakított a ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. t.-cz az 1889 évi XXXVIII. t.-cz. is az 1891. évi XVI. t.-cz. a tényleges hirtokos tulajdonjogának bejegyzését rendel, az 1892. XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekijegyzőkönyvi bejegyzések teljesítésével kapcsolatosan fogantositott.

Ezen körülmény azon felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-czik 15. és 17. §-ai alapján — ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban is az 1891. XVI. t.-czik 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítést is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-czik 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. 29. §-a alapján eszközölt törlesésk érvénytelenségét, kimutathatják e végől törleséi keresetüket 6 hónap alatt, vagyis 1902. évi szeptember hó 15-től bezárólag 1903. évi márczius hó 15-ig a tlkvi hatósághoz nyujtsák be, mivel az ezen megem hosszabbítható záros határnapp eltelle után indított törleséi kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak értelmében ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítést is, a tényleges hirtokos tulajdonjogának bejegyzése elle-nében ellentmondással kívánunk élni, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1902. évi szeptember hó 15-től 1903. márczius hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelle után ellentmondás-aik többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. hogy mindazok, kik a telekkönyvi át-alakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különbben azok, a kik az 1. és 2. pontban körül-írt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-czik sze-rinti eljárás is az ennek folyamán történt be-jegyzések által több nyert nyilvánkönyvi jogai-kat bármely irányban sértve vélik, ideértve azo-ka is a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §. alapján történt bejegyzést sérelmesnek taladják, e tekintethen felszám-lam-lukát tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat (6) hónap alatt, vagyis 1902. évi szeptember hó 15-től 1903. év márczius hó 15 napjáig bezárólag annál bizonyosabban nyujtsák be, mint hogy az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakítás-kor közbjött téves bevezetésből származó hármim-nemű igényeket jobbszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik az említett lejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Végül figyelmeztetnek mindazon felek, kik a hitelesítő bizottságnak okiratokat adtak át, hogy a menyiben azokhoz egyszer-mind egy-szerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredeti-eket a telek-könyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.
Csik-Szeredán, 1902. évi augusztus 14-én

Dósa,
kir. törvénzéki bíró

769—1902.
végrb. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel köz-hírré teszi, hogy a csikszereadi kir. törvény-szék 1902. évi 3804. számú végzése következté-ben Bartha Ignác csikszereadi ügyvéd által képviselt Konecz Antal csikszereadi lakos javára Bokor János és Társai Lóvészai lakosok ellen 70 kor. a jár. erejéig 1902. évi janius hó 14 én fogantositott kielégítési végrehajtás útján le-és felülfoglalt és 1247 koronára becsült követ-kező ingóságok u. m.: I. Bokor Csillpnél borju, sertés és kunn levő követelés. II. Bokor György Csákinál tenenek, házi batorok, juhok, széna és sertés. III. Bokor Jánosnál tenenek, bariu, lovak, szekér, bány, deszka és juhok, nyilvános árverésen eladának.

Mely árverésnek a csikszereadi kir. járás-bírósaág 1902. évi V. 670/2. számú végzése foly-tán 70 korona tökékevetelés, ennek 1900. évi október hó 1-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 64 kor. 25 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtást szen-vedők lakásán Lóvészben leendő eszközésére 1902. évi Szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűvetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfe-tés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség ese-tén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előlverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra ki-élegítési jogot nyertek volna, ezen árverés az

1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltek.
Kelt Csikszereadán, 1902. szeptember 12.
Abraham Márton,
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 1594/902.
tlkvi.

Arverési hirdetmény kivonata.

A csikszentmártoni kir. járásbírósaág, mint telekkönyvi hatóság közbírré teszi, hogy az Alsóki bank részvényitársaság végrehajtónak, incze Gábor végrehajtást szenvedő elleni 196 korona tökékevetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a csikszereadi kir. törvényszék, a celk-szentmártoni kir. járásbírósaág területén lévő, a csikmenasági község határára fekvő, csikmenasági 339. sz. tlkjkben 1814. hrsz. ingatlanra 7 korona, 1420, 1421. hrsz. ingatlanra 11 ko-rona, 1422. hrsz. ingatlanra 320 koronk, 1600/2. hrsz. ingatlanra 26 korona, 2006/3. hrsz. in-gatlanra 2 korona, 2024/1. hrsz. ingatlanra 18 korona, 2231. hrsz. ingatlanra 6 korona, 2434/1. hrsz. ingatlanra 5 korona, 5943. hrsz. ingat-lanra 9 korona, 9302, 9303. hrsz. ingatlanra 11 korona, 9555/2. hrsz. ingatlanra 8 korona, 9808. hrsz. ingatlanra 3 kor., 9843., 9844. hrsz. ingatlanra 24 korona, 10059/1. hrsz. ingatlanra 6 korona, 10719., 10720. hrsz. ingatlanra 40 korona, 12689/1. hrsz. ingatlanra 5 korona, 13131/2., 13139. hrsz. ingatlanra 10 korona, 13456. hrsz. ingatlanra 3 korona, 13510. hrsz. ingatlanra 5 korona, 13660., 13561. hrsz. in-gatlanra 6 korona, 13676/2. hrsz. ingatlanra 6 korona, 14007/3. hrsz. ingatlanra 7 korona, 14559/1., 14632., 14638. hrsz. ingatlanra 41 korona, 15369/2. hrsz. ingatlanra 4 korona, 15477. hrsz. ingatlanra 4 korona, 15672/2. hrsz. ingatlanra 5 korona, 15682/2. hrsz. ingatlanra 10 korona, 15716. hrsz. ingatlanra 13 korona ezennel megállapított kieléltési árban az árve-rét elrendelte és hogy a fennebb megjelölt in-gatlanok az 1902. évi november hó 12-ik napján délelőtti 9 órakor Csik-Menaság községében meg-tartandó nyilvános árverésen a megállapított kieléltési áron alul is eladatni fognak.

Arverési szándékozók tartoznak az in-gatlanok becsárának 10%-át, vagyis 62 korona 90 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ávadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előlgeen elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság tlkvi hatósága.
Csik-Szentmárton, 1902. február 25 én.
Dr. Szabó,
kir. albíró.

688. szám.
1902.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közbírré teszi, hogy a csikszereadi kir. járás-bírósaág 1902. évi 2174. polg. sz. végzése folytán dr. Fejér Antal ügyvéd által képviselt csikszereadi takarékpénztár részvényitársaság végrehajtató részére Kedves Ferenc a társai végrehajtást szenvedő ellen 134 korona köve-telés a jár. erejéig elrendelt kielégítési végre-hajtás folytán alperesétől lefoglalt és 728 kor. becsült ingóságokra a csikszereadi kir. járás-bírósaág 1902. évi V. 404/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap-és felülfoglaltatók követeles erejéig is, a meny-nyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedők lakásán Csik-Szentdo-mokoson leendő megtartása határidőül 1902. évi szeptember hó 19-ik napján d. e. 10 órája kitűsz-tik, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: ökrök, lovak, juhok, gazdasági eszközök, tehen és sertés a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fog-nak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az előlvere-zendő ingóságok vételárából a végrehajtató kö-vetelesét megelőző kielégítési jogot tartanak, a menyiben részükre a foglalás korában esz-közöltetett volna és az a végrehajtási jegyző-könyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelenté-süket az árverés megkezdéséig alulirt kikül-döttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenten el ne mulasztják, mert különben csak a vételár fölélegére fognak utaltatni.

Kelt Csik-Szeredán, 1902. évi augusztus hó 26-án.
Keresztes Gyula,
kir. bírósági végrehajtó.

486—1902.
végrb. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 120 § a értelmében ezennel közbírré teszi, hogy a csikszereadi kir. járásbírósaág 1902. évi S. p. I. 187/3. számú végzése következté-ben dr. Fejér Antal ügyvéd által képviselt Csik-Karczfalva község közbirtokossága javára Ba-lázs János csikkarzfalvi lakos ellen 54 kor.

92 fill. s jár. erejéig 1902. évi május hó 7-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 640 kor. becsült következő ingóságok u. m.: lovak, tehének és borjú nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek csikszeredai kir. járás-bíróóság 1902. évi V. 590/2. számú végzése folytán 54 kor. 92 fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi június hó 1-ő napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 34 kor. bíróság már megállapított költségei erejéig végrehajtást szenvedő lakásán Csikszerefalván leendő eszközzésére 1902. évi szeptember hó 20-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csik-Szeredán, 1902. évi szeptember hó 2-án.

Abrahám Márton,
kir. bír. végrehajtó.

431—1902.

végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbíróóság 1901. évi Sp. 523/3. számú végzése következtében dr. Nagy Jenő csikszentmártoni ügyvéd által képviselt Csikszentmárton és Csekefalva községek javára Klein Zsigmond és társai uzi és csikszentmártoni lakosok ellen 364 kor. s jár. erejéig 1902. évi május hó 22-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 1325 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, marhák, szekerek nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a csikszentmártoni kir. járásbíróóság 1902-ik évi V. 504/4. számú végzése folytán Uzbán, Csik-Szentmárton és Csekefalva alperesek lakásán leendő eszközzésére 1902. évi szeptember hó 18-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csik-Szentmárton, 1902. évi szeptember hó 10-ik napján.

Zöldy Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

598. vh. szám.

1902.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdívársárhelyi kir. törvényszéknek 1901. évi S. p. 1350. polg. számú végzése következtében Dr. Bánffy Zsigmond kézdívársárhelyi ügyvéd által képviselt kézdívársárhelyi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság javára gyergyóditrói Lázár János, csikkozmasi Lázár Márton és Herink Leó ellen 380 kor. s jár. erejéig 1902. évi augusztus hó 11-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2388 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, koscsik, szerszámok gabona, gazdasági eszközök, bútorkok stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a csik-szentmártoni kir. járásbíróóság 1901-ik évi V. 142/3. számú végzése folytán Csik-Kozmaszon Lázár Márton és Herink Leó végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközzésére 1902. évi szeptember hó 23-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csik-Szentmárton, 1902. évi szeptember hó 11-ik napján.

Zöldy Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

Szám 5168/902.

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csikszeredai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Alsóki

bank részvénytársaság végrehajtóának néhai dr. Kánya János végrehajtást szenvedő elleni 260 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében. A csikszeredai kir. törvényszék területén lévő, Csik-Borzsova község határában fekvő, a csikborzsovai 110. sz. tjkvben A + 2. rend 929., 930/1. hrsz. a. szántóra 23 korona. A csikborzsovai 112. sz. tjkvben A + 3. rend 1042/2. hrszám a. szántóra 19 kor., 7. rend 1965. hrszám a. szántóra 28 kor., a csikborzsovai 617. sz. tjkvben A + 1. rend 684. hrszám a. szántóra 13 kor., 2. rend 688. hrszám a. szántóra 8 kor., 3. rend 2438/2. hrszám a. szántóra 14 kor., 4. rend 2505. hrszám a. szántóra 15 kor. A Csikmadéfalva község határában fekvő, csikmadéfalvi 732. sz. tjkvben A + 1. rend 1239. hrszám a. kaszálóra 36 kor., 2. rend 1498. hrsz. a. szántóra 99 kor., 3. rend 1503. hrszám a. szántóra 26 kor., 4. rend 1521. hrszám a. szántóra 20 kor., 5. rend 2021. hrsz. a. szántóra 73 kor., 6. rend 2173. hrszám a. szántóra 14 kor., 8. rend 2529. hrszám a. szántóra 25 kor., 9. rend 2808., 2822. hrszám a. szántóra 56 kor., 10. rend 2941. hrszám a. szántóra 15 kor., 11. rend 3804/b. hrszám a. kaszálóra 4 kor., 12. rend 3812/b. hrszám a. kaszálóra 5 kor. A Csik-Szentmihály község határában fekvő, csikszentmihályi 2351. sz. tjkvben A + 1. rend 2605. hrszám a. kaszálóra 26 kor. A csikszentmihályi 2326. sz. tjkvben A + 1. rend 8712., 8713. hrszám a. kaszálóra 4 kor., 2. rend 9987. hrszám a. szántóra 5 kor. A csikszentmihályi 2406. számú tjkvben A + 1. rend 10843. hrszám a. kaszálóra 15 kor. A Csik-Zsögöd község határában fekvő, csikzsögödi 1637. számú tjkvben A + 1. rend 685. hrszám a. legelőre 40 kor. A csikzsögödi 1642. sz. tjkvben A + 4. rend 535., 536., 549. hrszám a. a fűrdőhöz vezető utra, a vasuti indóház mellett, 6. rend 677. hrszám a. borviz fűrdőre és sétányra 74 korona kikiáltási árban és pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-a értelmében az alább megjelölendő ingatlanokból nemcsak végrehajtást szenvedő illetve ennek jogutóda id. Kánya József, hanem a csikborzsovai 112. sz. tjkvben foglalt ingatlanokból Demeter Elek, k. n. András Borbála, a csikborzsovai 617. sz. tjkvben foglalt ingatlanokból a Kánya József a csikszentmihályi 2351. sz. tjkvben foglalt ingatlanokból a Szöcs Péter és Szöcs Bertalan, k. n. Kósa Erzsébet, a csikszentmihályi 2406. számú tjkvben foglalt ingatlanokból a Gábor Anna kiskorú, Molnár József bucsi a neje Janó Katalin a csikzsögödi 1637. számú tjkvben és 1642. sz. tjkvben foglalt s fent jelzett ingatlanokból a Kertész István és neje Jakab Anna társulajdonosok nevén álló járandóságokra is így az ingatlanok egészére az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi november hó 4. és 5-ik napján d. e. 9 órakor s d. u. 3 órakor Csik-Borzsova, Csik-Szentmihály, Csik-Madéfalva és Csik-Zsögöd községekben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladotni fognak.

Árverezeni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8-átan kijelölt értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi XL. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Csikszeredán, 1902. évi május hó 23-ik napján.

Dósa,
kir. tvszéki bíró.

692—1902.

végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti törvényszék 71,425. és a csikszeredai kir. járásbíróóság 1902. évi V. 2/2. és S. p. t. 353/3. számú végzése következtében dr. Eröss Vilmos ügyvéd által képviselt Ronai Zsigmond, Junker Henrik és László Lőrincz javára Filó Károly csikszeredai lakos ellen 3 k. 60 fill. 50 kor. 44 kor. s jár. erejéig 1902. évi július hó 19-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok u. m.: Egy darab gyászszeker nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek csikszeredai kir. járásbíróóság 1902. évi V. 817/3. számú végzése folytán 3 k. 60 fill., 50 kor. 44 kor. tőkekövetelés és ezen összegek után a megállapított kamatok, valamint a perköltségek erejéig Nagy István vendéglős udvarán Csikszeredán leendő eszközzésére 1902. évi szeptember hó 29-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszeredán, 1902. évi szeptember hó 4-ik napján.

Abrahám Márton,
kir. bírósági végrehajtó.

Ujonnán érkezett kisküküllőmenti borok literje 26 és 32 kr, 1896-béli 40 kr. Kapható Csiktraplocczán Simon (Schöfler) Edénél.

1-3

Női gallérok, kabátok és díszkalapok!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy üzletemet az őszi és téli szezonra ujonnán rendeztem be és ezentul is ép úgy, mint eddig, a legszolidabb árakon fogom árucikkeimet árusítani, mert főlvem: **kovés hasson mellett forgalmamat elérni.**

A mélyen tisztelt közönség eddigi bizalmát jövőre is kérve, **üzletemet jóindulato pártfogásukba ajánlva, maradok**

kész szolgálattal

Székyelhydy Sándor

női és férfi divattulzete (Csikszereda).

Üzletem a Hutter szállodával szemben!

Csik-Csekefalván 281. házszámú beltetek jutányos áron, szabad kézből eladó. Értekezhetni lehet a tulajdonosnál, **Bándy Balázsnál.**

1-3

Egy jó családból való fiu,

a ki egy vagy két gimnáziumot végzett, fűszerüzletbe tanulónak fölvetetik. Hová? Megmondja e lap kiadóhivatala! 4-6

20 holdas erdei kaszáló

közel az uthoz, I-ös minőségű szénatermő hely eladó. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala! 3-5

Eladó kőház

üzlettel, teljes felszereléssel, egy jóforgalmu helyen, szerény feltételek mellett, kereskedőknek szép jövedelmet biztosít. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala! 1-6

Egy kijátszott hegedű jutányos áron eladó! Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala!

Szám 207—1902.

MEGHÍVÓ.

„A csiktusnádi gyógyfürdő birtokosainak szövetkezete“

1902. évi szeptember hó 14-én (vasárnap) d. e. 11 órakor Tusnádfürdőn tartja ez évi

RENDES KÖZGYÜLÉSÉT,

melyre a szövetkezet t. cz. tagjai tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. A fűrdőigazgató évi jelentése
2. A fűrdőbiztos jelentése a fűrdőidényről
3. A fűrdőorvos jelentése a fűrdőidényről.
4. A szövetkezet ügyészének jelentése.
5. Dr. Szilágyi Gyula fűrdőorvos eltávozására és visszahagyott ajánlatának tárgyalása.
6. A m. kir. belügyminiszter ur Ő nagyméltóságához és a kormánybiztos ur méltóságához a fűrdőhely segélyezése tárgyában benyújtott kérvényeknek ismertetése.
7. Szegedy Árpádné szölv. tag kérése az üzletrészek leszállításáért.
8. Katz Ida jelentése, hogy a szövetkezet tagjainak sorából kilépett.
9. Dr. Kardos Albert, mint szölv. tag az Ida villa után az üzletrészek leszállítását kéri.
10. Özv. Konopaszek Józsefné kéri a rovatalt tartozásának leiratását.
11. Az 1902. évi május 25-iki közgyűlésben hozott határozatnak végrehajtása a fűrdőigazgató javadalmozásának tárgyában.
12. Kébbi ügyek, indítványok, időközben beérkezett ügyek ellátása.

Kelt Csik-Tusnádfürdőn, 1902. évi szeptember hó 1-én.

Mikó Balint,

szölv. elnök.

Van szerencsém a nagyérdemű városi és vidéki közönség becses figyelmét felhívni ujonnán érkezett áruim tulhalmazása miatt az árak tetemes leszállítására s kérem szükségletüknek beszerzésével becses pártolásukkal megtisztelni sziveskedjenek.

Dus választékban kaphatók: női, leány és gyerek **diszkalapok, sapkák, őszi és téli kabátok, gallérok, bundák, muffok és boák;** meglepő szép női **ruhaszövetek** és hozzávaló **diszkek**, mindennemű **vásznak, asztalneműek, függönyök és szőnyegek, menyaszsonyi kelengyek,** fehér és színes **szoknyák és kötények.** Barchend, flanel és selyem **blouzok,** gummi és selyem **övek,** női, férfi és gyerek **czipők és harisnyák,** mindennemű **kézimunkák** és azok előnyomatása. Urak részére: valódi angol **ruhaszövetek, kalapok, sapkák, ingek, nyakkendők** stb., stb.

Divatüzlettemmel egybekötött dísztetemkezési intézetemet és butorraktáromat, szükség esetén a legpontosabb kiszolgálás és nagyon olcsó árakkal

ajánlom.

Szolgálatkés tisztelettel
MERZA REZSŐ.

Raktárom tulhalmazása miatt mélyen leszállított árak! Szolid kiszolgálás jó minőségű árukból.

SZABOTTÁRAK!!!

Lapunk kiadóhivatalában az áruk tulhalmazása miatt, minden árucikknek 25 százalékkal olcsóbban árusítotnak el!